



NEFELEJCS

PROGRAM

*„Azokért élünk, akiket szeretünk,
Azokért, akik igaznak tartanak.
A jövőnek élünk: a szépért s a jóért,
Amit tehetünk.”*

(Széchenyi István)

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ

II. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FEJLŐDÉSLÉLEKTANI ÉS NEVELÉSFILÓZÓFIAI MEGALAPOZOTTSÁGA, A FEJLSZTÉS CÉLJA

1. A HARMÓNIKUS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS
2. AZ ISKOLAI POTENCIÁLIS ZAVAROK MEGELŐZÉSE, PREVENCIÓJA

III. GYERMEKKÉPÜNK

IV. ÓVODAKÉPÜNK

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK
2. TÁRGYI FELTÉTELEK
3. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

VI. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. TERMÉSZETES GYERMEKI MEGNYÍLVÁNULÁSOK

- 1.1. MOZGÁS
- 1.2. JÁTÉK

2. KULTÚRAÁTADÁS

- 2.1. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS
- 2.2. EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS
- 2.3. A GYERMEK ÉS TÁRSAS KÖRNYEZETE
 - 2.3.1. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS
 - 2.3.2. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA
 - 2.3.3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK



- 2.3.4. A GYERMEK ÉS TÁRSAS KÖRNYEZETÉNEK KAPCSOLATÁT ALAKÍTÓ NEVELÉSI FELADATOKBAN MEGVALÓSULÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK
- 2.4. TRADICIONÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEK – A GYERMEK TERMÉSZETI ÉS TÁRGYI KÖRNYEZETE
 - 2.4.1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE
 - 2.4.2. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA
 - 2.4.3. VERSELÉS, MESÉLÉS
 - 2.4.4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC
 - 2.4.5. A TRADICIONÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTHATÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

VIII. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE



I. BEVEZETŐ

Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően írtuk. Elkészítéséhez felhasználtuk a Komplex Prevenációs Óvodai Program tudományos kutatásaira épített és kidolgozott pedagógiai eljárásait, módszereit, eszközeit.

A program szervesen illeszkedik a hazai közoktatást megújító törekvésekhez, és megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok szakmai értékeit.

Választásunk azért esett erre az óvodai programra, mert szellemiségében, gyakorlatában ez áll eddigi pedagógiai munkánkhoz a legközelebb, illetve úgy érezzük, hogy az óvodában dolgozó pedagógusok megtalálhatják benne a leghatékonyabb módszereket, eszközöket ahhoz, hogy gyermekeinket úgy vezessük el az iskola kapujáig, hogy az új feladatokra felkészültek, alkalmasak legyenek, és közben megőrizhessék boldog gyermekkorukat.

Céljaink meghatározásánál abból a meggyőződésből indulunk ki, hogy a megelőzésre (prevencióra), a korai fejlődés tudatos támogatására szükség van.

Fejlődéslélektani kutatások igazolják, hogy a gyermek öröklött tulajdonságai csak és kizárólag megfelelő környezeti tényezők és feltételek biztosításával bontakozhatnak ki.

Óvodánk nevelőmunkáját nagymértékben befolyásolja környezete, a község földrajzi fekvése. A lakosság jelentős része hátrányos helyzetű, amely befolyásolja az életvezetési, gyermeknevelési szokásokat.

Feladatunk ennek kapcsán, hogy követendő mintát mutassunk, gyermeknevelési tanácsokkal lássuk el a szülőket – kizárólag segítő szándékkal – illetve, hogy segítsük a szülők ez irányú fejlődését, tudatosítva, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, amelyben az óvodának kiegészítő szerepe van, esetenként hátránycsökkentő szereppel.

A program alkalmazásának szükségszerűségét az is indokolja, hogy a tanulási zavarok kialakulása sok esetben azoknál a gyermekeknél is tapasztalható, akiknél állandóan hátrányosan érintő családi háttér húzódik meg.

Bízunk benne, hogy a program sikeres alkalmazása kapcsán elérjük, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel kezdje el az iskolát.

Tekintettel arra, hogy Csemő nagy tanyavilággal és fejlett belső faluközösséggel is rendelkezik, az óvodába érkező gyermekek szocializációs szintjei igen eltérőek.

Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbözőségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és sikerélményére. Elfogadjuk a különbözőségeket, erre neveljük óvodásainkat is.



Gyermekeinket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.

II. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FEJLŐDÉSLÉLEKTANI ÉS NEVELÉSFILÓZÓFIAI MEGALAPOZOTTSÁGA, A FEJLESZTÉS CÉLJA

A Komplex Prevenciós Óvodai Program fejlődés és neveléslélektani megalapozottsága révén fő feladatának tekinti az óvodáskorú gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének – érési jellemzőinek – szem előtt tartásával:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítását;
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével.

A jelzett területeken történő fejlesztés értelmezése: a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet.

Ebben meghatározó a 3–7 éves kor alapvető sajátosságai:

- az érzelmi biztonság alapszükséglete;
- az érzelemvezérelt megismerés;
- az élmény fonalán haladó gondolkodás.

A testi, lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre a program messzemenően törekszik.

1. A HARMONIKUS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A harmonikus személyiségfejlesztésben a 3–7 évesekre jellemző pszichoszociális fejlődés összetevőit vesszük alapul.



Alapvető feladat

1. A személyek közötti kapcsolatok új formáinak alakítása, mely egyaránt értendő a gyermek–felnőtt és a gyermek–gyermek kapcsolatra, hogy értelmes együttműködésre alkalmassá váljanak. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban az óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén.
2. Az énkép–önismeret–önértékelés fejlesztése, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra, hatékonyan érzik, észlelik magukat, így önértékesítésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.
3. Új attitűdök, értékek, normák kialakítása. Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önértékesítés alapvető szabályait:
 - egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése;
 - a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett, a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása, a jól elvégzett "feladat" utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása;
 - az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti – életkorban elvárható – kontroll erősítése.
4. Az erkölcsi értékek alakítása, a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül:
 - a jó–rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás, az igazságosság, a felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélése mellett, megfelelő értelmezéssel párosulva, a nevelő személyes példáján keresztül.
5. Az értelmi nevelés feladatai a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a



rendszerezése, célirányos bővítése, oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei. Így:

- az egyre pontosabb, valóság-hű észlelés;
- a figyelemösszpontosításra való képesség;
- a valósághoz közelítő képzeleti működés;
- a reproductív emlékezet;
- a problémamegoldó és a kreatív gondolkodás;
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

6. A testi nevelés átfogó tevékenység és feladatrendszerét elsősorban a gondozás és a mozgás által kívánja a program megvalósítani. E két tevékenység az egész óvodai életet átszövi. A gondozás elsősorban az óvodapedagógus feladata. Folyamatos odafigyelésével biztosítja a gyermekek komfortérzetét. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A gyermek legalapvetőbb, természetes megnyilvánulási formája a mozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi. Ezért a testi nevelésben fő feladatunk:

- sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetének biztosítása, a gyermek ilyen irányú igényeinek felkeltése, jó szokások kialakítása;
- a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése;
- rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása;
- a testi képességek, a fizikai erőnlét fejlesztése.

2. AZ ISKOLAI POTENCIÁLIS TANULÁSI ZAVAROK MEGELŐZÉSE, PREVENCIÓJA

A Komplex Prevenációs Óvodai Program tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is.

E pszichikus funkciók az észleléses és finommotoros struktúrákat érintik, melyek intenzív fejlődése a 3–7 éves korra jellemző, így kibontakoztatásukhoz és begyakoroltatásukhoz is



ebben az életszakaszban a legfogékonyabbak a gyermekek. Itt nyílik mód a leghatékonyabb támogatásukra.

A Komplex Prevenció Óvodai Program a fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva, indirekt nevelési módszerekkel realizálja a pszichikus funkciók fejlesztését, a gyermeki spontán aktivitásra épít.

2. 1. A fejlesztés alapja

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél több elméleti megfontolásból is a mozgásra alapozunk:

- a 3–7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás. Viszonylag e területen tekinthető homogénnek ez a korosztály az óvodáskor kezdetén;
- a mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek, egyben az önmagunkról kialakított testséma is, amely a pszichés én idegéletteni leképeződése;
- a mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a testséma, oldaliság, testdimenziók, térérzékelés alakulását is;
- a mozgás szocializációs hatása az alábbi területeken igazolható:
 - a sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll, az én–kontroll funkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza;
 - a mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én–képének alakulásához, a társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének megtanulásához, végsősoron a kooperáció kialakulásához;
 - az enyhébb idegéletteni ártalmak diszfunkciók rendezésében is a mozgás lehet a kiindulás és adekvát eszköz;
 - a gazdag mozgásos tapasztalat a nyelvi szimbolikus leképezéssel, segíti a konkrét cselekvéses tapasztalatok beépülését, az absztrakt struktúrák gazdagodását.



2. 2. A fejlesztőprogram alkalmazásának alapelvei

- Szervesen illeszkedjen a nevelési programba;
- messzemenően építsen a gyermek érzelmi–belső motivációjára;
- lehetőség szerint kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységéhez;
- az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos, következetes alkalmazást igényel;
- az óvoda egésznapos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható legyen;
- alapvető követelmény a gyermek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve, módszerváltás, vagy teljes elhagyása az ésszerű!

2. 3. A fejlesztőprogram

2.3.1. Mozgásfejlesztés

Nagymozgások fejlesztése

Egyensúlygyakorlatok

Szem–kéz koordináció fejlesztése

Szem–láb koordináció fejlesztése

Finommotorika fejlesztése

2.3.2. Testsémafejlesztés

A testrészek ismerete

A test személyi zónájának alakítása

Testfogalom

Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások

2.3.3. Észlelésfejlesztés (percepciófejlesztés)

Vizuális (látás) fejlesztés

Az alaklátás és formaállandóság fejlesztése



A tapintásos – sztereognosztikus – észlelés fejlesztése
Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése
A térészlelés–térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése
A hallási észlelés (auditív) fejlesztése
A hangzási analízis–szintézis fejlesztése
A keresztcsatornák fejlesztése

2.3.4. Verbális fejlesztés

A tárgyak megnevezése
Térbeli viszonyok
Osztályozás

III. GYERMEKKÉPÜNK

„A gyermek lelke olyan, mint a tükör, mely váltakozva fordul új és új irányba, s fényt keres. Napok, holdak, csillagok vagy pislogó gyertyák fényét, mit önmagáról visszatükrözhet. Van gyermek, kit gondosan szoktatnak, hogy merre s hova forduljon fény után. Nap felé, vagy ritka csillag felé. Aztán van, aki csak úgy önmagától fordul erre, arra, s keresi azt, ami éppen szépet ígér, vagy ami megnyugtat.

„Őt különösen segítsétek!”

Pedagógiai programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek



megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermekek óvodáskorban legfogékonyabbak a különbözőségek elfogadására. A befogadó, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

IV. ÓVODAKÉPÜNK

„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
megtanulnak türelmesek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
megtanulnak bizalommal élni.
Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltóságban élnek,
megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek,
megtanulják, mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.”

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánkat a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézményének tekintjük, amely a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik évétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Funkcióit tekintve: óvó–védő, szociális, nevelő–személyiségfejlesztő intézmény.



Az iskolára való előkészítés, a gyermeki személyiséget kibontakoztató három–négy éves nevelési folyamat eredménye. Az óvodai nevelés folyamán a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba – a kisiskolás korba – való átlépés belső pszichikus feltételei. A Komplex Prevenációs Óvodai Program tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a lehetőségként létező tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is.

Az óvodai nevelés célja a 3–6–7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának, hátrányok csökkentésének elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és az érzelmi biztonság burokközpontjában biztosítani kell mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi fejlődést.

A kisgyermekkor meghatározó szerepet tölt be a gyermek fejlődésében. Ebben az életszakaszban alakulnak ki azok a fontos alapvető képességek, melyek meghatározó erővel bírnak későbbi életükre. Olyan egyéni képességfejlesztést végzünk, amely mindig a gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.

A jövőnek nevelünk, a jelen körülmények között, a múlt tapasztalatainak, az ott szerzett tudásnak–ismeretnek a felhasználásával. A jövő gyermekét nem lehet csak a múlt és a jelen kitaposott útján nevelni. Ahhoz, hogy majd képesek legyenek boldogulni saját, egyéni életükben, a tömeges nevelést – fejlesztést fel kell, hogy váltsa a különböző személyiségek alakulásának elősegítése, a gyermek egyéni tulajdonságainak felszínre hozatala – a gyermekközpontú nevelés!

Óvodai nevelésünk célja, hogy hozzájáruljon az óvodába járó gyermekek képességeinek kibontakozásához biztonságban és egészséges környezetben, életkoruknak megfelelő óvodai életrend alakításával.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozást az óvodapedagógusok mellett, megfelelő szakemberek segítik.

Az óvodánkban dolgozó felnőttekre jellemző az empátiás készség, az egyes gyermekekben való gondolkodás. Pedagógusainkra a „megértve együttműködő” nevelői magatartás a jellemző. A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Az óvodapedagógus munkájának eredménye a társadalmilag hasznos, értékes neveltséget, készséget, jártasságot és tudást birtokló gyermekek.



Az intézményes nevelés – mint másodlagos szociális szintér – alapvető feladata a kultúra átadása. E feladatunk megvalósítása során gondoskodunk az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről. Nevelési céljaink megvalósításában alapvetően támaszkodunk az óvodás gyermek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra és a játékra, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének a szabad játékot tartjuk.

Az óvoda a tehetségfejlesztés fontos színtere. Minden gyermek tehetséges valamiben. A mi hivatásunk ezt megtalálni, fejleszteni, erősíteni, tudatosítani gyermekekben és szülőikben egyaránt. A tehetség olyan kincs, amelyet nem szabad elherdálni, sem túlzottan erőltetni. Mint egy óvodáskorú gyermeknél mindenben, itt is a játék a legfontosabb, szem előtt tartandó szempont, hiszen gyermekről van szó. A szabad játék, illetve a jól berendezett, nyugodt tevékenykedést biztosító csoportszoba fokozott lehetőséget kínál e célra. Egy „jó szemű” óvónéni kiszúrja, ha egy gyermek valamiben tehetséges, és a lehető legtöbb alkalmat teremti tehetsége fejlesztésére.

Óvodánkban hagyománnyá vált, hogy heti rendszerességgel különfoglalkozásokat tartanak óvónőink, azon gyermekek számára, akik kiugróan tehetségesek adott területen. Pl.: zene, mozgás, logikai gondolkodás.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben, a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen. Ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek oldaláról kötelesség.

Az esélyegyenlőség és a hátrányok csökkentésének megteremtése érdekében a 2007/2008 nevelési évtől kezdve óvodai fejlesztőprogramot szervezünk, amelynek keretében Integrációs Pedagógiai Rendszer alapján foglalkozunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésével, fejlesztésével. Az IPR óvodai fejlesztőprogram megvalósítása nem jelent külön program működtetését, csupán meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésében.

Az óvodai fejlesztő program keretében – a gyermek igényéhez igazodva – biztosítja az óvoda

- a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,



- az együttműködések kialakítását azokkal a szolgáltatókkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

Óvodánk a TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002. pályázat keretein belül, az előminősítési eljárás során az Integrált Pedagógiai Programot átfogóan, mintaadóan alkalmazó referenciahelyi minősítést szerzett. „Jó gyakorlataink” kiválóan megfelelt minősítést kaptak. Jó gyakorlataink: „Farsang témahét” és „Nefelejcs nap”, amelyek az integrációt elősegítő célok megvalósítását szolgálják mind a gyermekek személyiségének fejlesztése, mind pedig az óvoda – család kapcsolatának ápolása, mélyítése érdekében.

A TÁMOP-3.1.7-11/1-0035 pályázati projektben intézményünk felkészült a referencia-intézményi működésre. Referenciaterületünk elnevezése: Befogadó pedagógiai gyakorlat/integrációs pedagógiai program alkalmazásában mintaadó intézmény, feladatellátási hely.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésünkben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását. Alkalmat adunk az óvodáskorú gyermekek sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően különböző kultúrák, művészetek és hagyományok megismerésére, ápolására, erősítésére. Pl.: készítene a csoportokban táj jellegű ételeket, népviseleti ruhákat próbálnak, népi játékokkal, mesékkel, mondókákkal, dalokkal ismerkednek a gyerekek, illetve óvodai rendezvények alkalmával is képviselhetik országukat, hazájukat ezek a szülők és gyermekek különböző hagyományaik bemutatásával.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez minden feltétel adott óvodánkban. A napirend, heti rend kialakításánál a helyi adottságok, igények, hagyományok figyelembevételével, e helyzetekhez rugalmasan alkalmazkodni igyekszünk. A gyermekcsoport napi és heti rendjét az óvodapedagógusok alakítják ki. A csoportokban a jól kialakított napirenddel megfelelő időt és helyet biztosítunk az elmélyült, párhuzamosan folytatható, differenciált tevékenykedésre.

A gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. Az elmélyült,



érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységekhez szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkört biztosítunk. A rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek képezik az alapját a gyermek egészséges testi és szellemi fejlődésének. Mindehhez az óvodapedagógusok elfogadó, segítő, támogató magatartására van szükség.

Az óvoda nyitva tartásánál figyelembe vesszük a szülők igényeit, helyi adottságainkat. A teljes nyitvatartási idő alatt óvodapedagógusok foglalkoznak a gyerekekkel.

Óvodánkban, csoportszervezés tekintetében heterogén összetételű csoportok vannak, ugyanis kutatások igazolják e csoportszervezés kedvező hatását a beszoktatásra, a szocializációs készségek fejlődésére, a játéokra és a tanulási tevékenységekre.

Minden csoportnak van saját öltözője és mosdója, amely szintén előnyét képezi a folyamatosságnak és rugalmasságnak. Minden csoport a gyermekek életkorát és az egyéni sajátosságokat figyelembe véve optimális életritmus kialakítására törekszik.

A folyamatos tízóráival is a gyermekekhez való alkalmazkodást biztosítjuk, hiszen van, aki korábban, van, aki később éhez meg, illetve, ha elmélyült tevékenységet folytat, akkor lehetősége van akkor befejezni azt, amikor éppen szeretné, nem kell alkalmazkodnia pl. egy kötött étkezéshez.

A csoportok óvodai napi és heti rendjében vannak rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek, melyek ritmust visznek a gyermekek életébe. A napirend tervezésénél a játékra, ezen felül is, a szabad játékra biztosítunk legtöbb időt, melyben különböző fejlesztési lehetőségeket tudunk megvalósítani. Mindehhez olyan légkört teremtünk, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, és választhat a lehetőségek közül. Az udvari játékot éppolyan fontosnak tartjuk, mint a csoportszobai szabad játékot, hiszen az egészséges életmód biztosítása mellett, az egymáshoz való alkalmazkodás, közös együttes játék kicsikkel, nagyokkal jelentős közösség formáló hatással bír.

A gyermekek számára fontos a pihenés is. Ehhez nyugodt légkört biztosítunk az altatás hangulatához illő mesével, halk zenével. A gyermekek egyéni alvásigényét figyelembe vesszük, és a folyamatos felkelés feltételeit megteremtjük.

A gondozás az egész óvoda életet átszövi. Ez elsősorban az óvodapedagógus feladata, melyet a dajka munkája egészít ki. Folyamatos odafigyeléssel arra törekszünk, hogy a gyermek jó közérzetét biztosítsuk, mely alapjául szolgál az összes óvodai tevékenységnek. A gondozás folyamán is nevelünk, építjük a gyermekekkel való kapcsolatot, egyúttal segítjük az önállóság fejlődését.

Az egységes óvodai póló használatával próbáljuk a gyermekekben mélyíteni az együvé tartozás érzését.



Az óvodai élet megszervezését csak jól átgondolt tervező munka alapján lehet megvalósítani. Az óvodában folyó munkát éves munkaterv szerint végezzük. Ennek kiegészítői a működő munkaközösségek éves munkatervei.

A félévenként megtervezett nevelési feladatok és a negyedévenként megtervezett szervezési feladatok végiggondolása, a napirendek és a heti rendek tervezése az alapjai az óvónők hatékony nevelőmunkájának. Erre építve tervezik meg hetente a megvalósítandó nevelési feladatokat a mozgás és a kultúraátadás keretében.

Óvodakezdkor minden gyermekről anamnézis lapot töltenek ki a szülők. A családlátogatáson tapasztaltokról szintén feljegyzést készítenek az óvónők. E kettő dokumentáció segíti a pedagógust abban, hogy a gyermekről, az óvodába érkezés pillanatában „képe” legyen, ezáltal egyéni állapotát, körülményeit figyelembe véve kezdheti meg a gyermek számára leghatékonyabb pedagógiai munkáját.

A gyermek fejlődését az erre szolgáló fejlettségmérő lapon tudjuk nyomon követni az óvodába lépéstől, az iskolakezdségig. A fejlettségmérő lapokat az óvónők a gyermek mindennapos, tudatos, megfigyelésére alapozva vezetik, a megfigyeléseket félévente rögzítik. Rögzítik továbbá a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat, amelyekről a szülőt is tájékoztatják.

Az óvodai fejlesztő programban részt vevő gyermekek – az oktatásért felelős miniszter által kiadott program szerinti egyéni fejlesztési terv alapján történő – haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni fejlesztésben résztvevő pedagógusok legalább háromhavonta értékeli. Az értékelésre meg kell hívni a gyermek szülőjét és indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, valamint a nevelési tanácsadást végző pedagógiai szakszolgálat képviselőjét.

Az óvodai élet megszervezésében külön figyelmet kell fordítani a referencia-intézményi szolgáltatások megvalósítására, hogy azok, az óvodai élet megzavarása nélkül működjenek. Ennek szabályozása a házirend, illetve a szervezeti és működési szabályzat részei.¹

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő attitűdje modellt,

¹ Referencia-intézménnyé válás esetén



mintát jelent a gyermek számára. Elengedhetetlen, hogy a nevelőtestület tagjai legyenek kreatívak, érdeklődőek, vállalkozó kedvűek, újszerű eljárásokat kipróbálni és azt továbbfejleszteni képesek! Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda nevelési gyakorlatában legyen jelen a folyamatos korszerűsítés iránti igény, az intenzíven kibontakozó továbbfejlesztés, a kísérletezés és innováció!

Óvodánkban 13 fő óvodapedagógus dolgozik, amelyből 3 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő környezeti nevelő és 1 fő drámapedagóga szakképzettséggel is rendelkezik. A nevelőmunkát közvetlenül segítők közé tartozik 2 fő pedagógiai asszisztens, 7 fő dajka és 1 fő óvodatitkár. Kísérelő munkakörben továbbá foglalkoztatva van 1 fő konyhai dolgozó és 1 fő takarító.

Fontos az óvodai nevelés szempontjából mindenki munkája, hiszen együtt kell, hogy elérjük az óvodai nevelés eredményességét, szükség van arra, hogy mindenki aktív részese legyen ennek a folyamatnak! Neveléssel, példamutatással, gondozással, kapcsolattartással, különböző kiegészítő tevékenységek, egyéni megbízatások teljesítésével mindenki hozzájárul az óvodai nevelőmunkához.

Az óvodai nevelés sokszínűsége szükségessé teszi a pedagógusok rendszeres belső és külső továbbképzését.

Belső továbbképzést jelenthetnek a munkaközösségek bemutatói, a nyílt napok látogatásai, szakmai megbeszélések és a műhelymunkák¹.

Programunk minél sokszínűbb megvalósításához hozzájárulnak azok a továbbképzések, amelyeket pedagógusaink a közelmúltban végeztek el.

A továbbképzéseken érintett területek:

- zenei nevelés,
- tehetséggondozás,
- fejlesztő és népi játékok,
- mozgás,
- logikus gondolkodás,
- anyanyelvi nevelés,
- korai beóvodázás,
- tanulási zavarok megelőzése,
- mentálhigiéné,
- környezeti nevelés,
- hagyományéltetés.

¹ Referencia-intézménnyé válás esetén.



A referencia-intézményi működés felkészítő időszakában pedagógusaink elsajátították a változás és projektmenedzsment, a projektpedagógia és epochális oktatás ismereteit, továbbá a szervezeti, oktatásszervezési, szolgáltatásszervezési feltételrendszerek kialakításához, hálózati együttműködésekhez, PR tevékenységekhez, mentoráláshoz szükséges ismereteket.

Pedagógiai munkánkat segíti továbbá a Szakértői Bizottság. Javasataik alapján saját fejlesztőpedagógusok, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében utazó gyógypedagógus végzi a kiscsoportos, vagy egyéni foglalkozásokat.

A beszédhibás gyermekek szűrését és terápiáját utazó logopédus végzi a szakszolgálattal megkötött együttműködési megállapodás alapján.

2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk épületét, udvarát és eszközkészletét 2006 – ban Európai Uniós pályázat útján, „Európai Óvoda a Csemői Gyermekeknek” címmel felújították, kibővítették. Minden uniós követelménynek megfelelő környezetben, tárgyi felszereltséggel fogadjuk a gyermekeket, amely szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítja egészségük megőrzését, kielégíti játék és mozgásigényüket.

Minden csoportszobához önálló mosdó, öltöző tartozik, amelyeket így a gyerekek különböző tevékenységekre is felhasználhatnak. Minden csoportszobában van galéria, amelynek akár alsó, akár felső szintje lehetőséget adhat arra, hogy a gyerekek egy kicsit „elvonuljanak” a külvilág elől, ha arra van szükségük. Kuckók kialakításával biztosítjuk, hogy a gyerekek elmélyülten, intimebb környezetben tevékenykedhessenek. A csoportszobák kialakítása, elrendezése beszélő környezetként szolgál az oda belépőknek. Minden csoportnak sajátos hangulata, klímája van, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal. Mindenhol van természetsarok. A gyermekek által használt eszközöket, nekik hozzáférhető helyen tartjuk, hogy a szabad választás lehetőségével élve játszhassanak, tudatosan szem előtt tartva a szabad játék fontosságát, hatékonyságát.

A Komplex Prevenciós Program sajátossága, hogy

- játékeszközök kiválasztásánál programunkhoz igazodva szem előtt tartjuk, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt;



- a testnevelés foglalkozáson felhasznált eszközöket a csoportszobában is felhasználjuk, hogy játékidőben is gyakorolhassák a gyerekek a mozgásfejlesztő feladatokat (trambulin, különböző labdák, babzsák, tornabot, tornapad, mozgáskotta eszközei), illetve a csoportszoba berendezéseit is felhasználhatják kreativitásuk szerint különböző mozgásos játékokhoz;
- minden csoportban van egész alakot mutató tükör;
- a gyerekek jobb csuklóján, mindenkinek a csoportnévéhez igazodva „karkötő” van, amely a kéz, később a test jobb–bal oldalának megkülönböztetését segíti;
- a meglévő, hagyományos óvodai eszközöket, tudatosabban használjuk a program szellemében.

A gyermekek által használatos helyiség még a tornaszoba, annak mosdója, a logopédiai és fejlesztő szoba, valamint a sószoba.

A felnőttek kényelmét, igényét szolgálja, hogy mindkét szinten öltöző, mosdó, emellett teakonyha áll rendelkezésükre. Az óvodának melegítőkonyhája van, amely szintén minden előírásnak megfelel. Megbeszélésekre, értekezletekre, továbbképzésekre kiválóan alkalmas nevelői szobánk, ahol a szülőket is tudjuk fogadni akár közös, akár egyéni magánbeszélgetésekre. Óvodánk minden tekintetben biztosítja az ott dolgozóknak a megfelelő munkakörülményeket.

Az udvaron a kisebb és a nagyobb gyermekek szintén megtalálhatják a számukra legmegfelelőbb mozgást és ügyességet fejlesztő, minden előírásnak megfelelő játékokat. Udvari játékaink nagymértékben fejlesztik a gyermekek mozgáskoordinációját, egyensúlyérzékét, szem–kéz, szem–láb koordinációját. Nagy füves területen vannak várak, rugós játékok, homokozók, csúszdák, hinta, célba dobó, foci kapu, szánkózó domb, kisház, az óvoda épületét pedig egy jelzőlámpákkal felszerelt, útra felfestett KRESZ pályán tudják a gyermekek megkerülni, az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően kiválasztott járművekkel.

A környezettudatos magatartás érdekében udvarunkat gyönyörű fák, bokrok, virágok díszítik, amelyek között vannak gyerekek által ültetettek, gondozottak és neveltek is. Kerti szerszámokkal rendszeresen végeznek a gyerekek az óvónőkkel együtt kerti nagytakarítást. A vízi élővilággal, annak gondozásával is ismerkedhetnek gyermekeink az udvaron kialakított kerti tó által.



Tárgyi felszereltségünket, eszközkészletünket folyamatosan bővítjük különböző pályázati forrásokból, az óvodához kapcsolódó Gyermekekért Alapítvány, valamint a szülők együttműködésének köszönhetően.

Referencia-intézményként való működés esetén az épület és a kialakított helységek egyaránt kiválóan alkalmasak a partnerintézmények fogadására, valamint a szolgáltatói szerep korszerű működése érdekében a TÁMOP-3.1.7-11/1-0035 pályázat finanszírozásából óvodánk infokommunikációs eszközkészlete is minden igényt kielégít.

3. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A kapcsolattartás élményszerűsége, tartalmas volta a meghatározó a kapcsolatokban. A megfelelő, eredményes, hatékony kapcsolatok céljaink elérését segítik. Bizalommal teli légkörben lehetünk csak igazán hatékonyak kapcsolatainkban. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező. Közvetlen és közvetett partnereinkkel való együttműködésünk, együttnevelésünk tartalmi és formai szempontból is eredményesnek, hatékonyak mondható.

A családdal

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Megpróbálunk mindig jó kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, segítőtársi kapcsolatra törekszünk. Szeretnénk mindig elérni azt, hogy a szülők odafigyeljenek ránk, kérjék ki tanácsainkat, kérjék segítségünket problémáik megoldásához. Nevelőtestületünk tagjai igyekeznek a gyermekek pozitív tulajdonságainak kiemelésével hatni a szülőkre, hogy büszkéik lehessenek gyermekeikre.

Hagyományos óvodai funkcióinkon túl gyakorlati munkánk alappillére a családok részvételének elősegítése az óvodai nevelésben. Számos olyan lehetőséget teremtünk, hogy a szülők a nap folyamán részesei lehessenek gyermekeik óvodai életének. Tapasztalataink szerint az elszürkülő családi élet, a hagyományok feledése és ápolásának hiánya indokoltá teszi a családi ünnep óvodai rendezésének szükségességét. Sok gyermek a csoportjával, vagy a nagyobb óvodai közösséggel élheti meg a számára felejthetetlen ünnepi pillanatokot, melyek a hétköznapitól eltérő, másfajta viselkedésformát, és annak megfelelő kulturált magatartási szokásokat kíván.



Óvodánkban elérhető a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásaink: a mindennapos beszélgetések, a szülői értekezletek, a családlátogatások, a fogadó órák, a nyitott ünnepeink, a nyílt napok, a közös programok, a kirándulások és különféle projektek közös megvalósítása, amelyre az óvodai fejlesztő programban is kiemelt figyelmet fordítunk.

Félévente a szülőknek tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről a fejlődést nyomon követő dokumentációk alapján, illetve javaslatot tesznek a pedagógusok a gyermek esetleges otthoni fejlesztésére, vagy további intézkedések elvégzésére, illetve megteszik a szükséges megállapodásokat.

Kapcsolatunkat kölcsönös elvárásokra építjük, tudatosítva, hogy mindkét részről nagyfokú felelősséggel tartozunk a gyermekek felé.

Az iskolával

Az iskolával kapcsolatosan a minél zökkenőmentesebb óvoda–iskola átmenet megkönnyítése az integrációs munkánk egyik alapköve.

A kapcsolattartás formái:

- egymás munkájának, illetve az iskola részéről a gyermekek megismerése érdekében az óvónők és a tanítók ellátogatnak egymáshoz nyílt napra az óvodába, vagy az iskolába;
- értekezleteken közös témák megbeszélése;
- meghívjuk az iskola képviselőit különféle rendezvényeinkre, ahol lehetőség nyílik a leendő iskolásokkal való találkozásra, ismerkedésre;
- propagáljuk a szülőket, gyermekeket az iskola bemutatkozó napjaira;
- nagycsoportos korú gyermekeinkkel az óvodapedagógusok részt vesznek a különféle jeles napok alkalmából, az iskola által megrendezett játékos ismerkedő foglalkozásokon (Télapó, Luca nap, Farsang, Húsvét...)
- közös szülői értekezletet tartunk nagycsoportban;
- volt óvodásainkat meghívjuk óvodai ünnepségeinkre, rendezvényeinkre.

A Gyermeinkért Alapítvánnyal

Az óvoda mellett működő alapítvány. Kiemelt fontosságú szerepet tölt be az óvodai élet szabadidős tevékenységében, pályázati lehetőségek tekintetében, illetve a gyermekek minél kulturáltabb, esztétikusabb óvodai környezetének kialakításában. Az esélyegyenlőség,



egyenlő hozzáférés megteremtésének szemlélete jellemzi működését, munkáját, amely mindig további célokat tűz maga elé.

A civil szervezetekkel

Csemő községben több civil szervezet működik, amelyekkel kapcsolatban állunk a sokrétű, minél hatékonyabb nevelőmunka biztosítása, valamint a rendezvényeink és szabadidős tevékenységeink magas színvonalú megszervezésének érdekében. Ilyen civil szervezetek: a Csemő Községi Vadásztársaság, a Csemői Iskoláért Alapítvány, a Gyöngyvirág Nyugdíjas Egyesület, a Paci Doki Közhasznú Alapítvány, a Virágos Csemő Sportegyesület, a Polgárórség, a Hagyományörző Egyesület.

Óvodai fejlesztő programunk kiemelt területe az együttműködések sokoldalú, változatos kialakítása, amelyek a gyermekek és családok minél sokrétűbb támogatását vonják maguk után.

A gyermekorvosi és védőnői szolgálattal

Ügyel a gyermekek egészségi állapotára rendszeres orvosi és védőnői vizsgálatok elvégzésével. Együttműködve az óvodával kérésre, szükségesség esetén a gyermekek, és azok érdekeit szolgálja. Kölcsönösen segítjük egymás munkáját a szülők tájékoztatásában, információk továbbításában.

A Gyermekjóléti Szolgálattal

Főleg a veszélyeztetett és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nem megfelelő családi helyzetéből adódó okok miatti egyeztetés a célja, amely az óvodával való kapcsolatát megalapozza. A pedagógusok gyermekvédelemmel összefüggő feladataikból adódóan együttműködnek a gyermekjóléti szolgálattal, akik további intézkedésekkel segítik a hátrányok enyhítését.

A kapcsolattartás formái: jelzőrendszer, esetjelző lap, megbeszélések, tájékoztatás, konferenciák, közös családlátogatások, beszámolók, jelentések.



A közművelődési intézményekkel

A községi könyvtár szervezésében adódik évente többször lehetőség különböző kulturális rendezvényekre való látogatásra a gyermekeknek. Például: mese előadás, bábelőadás, zenés színdarab. Ezek mellett óvodásaink felkérést is szívesen teljesítenek különböző műsorokban való szerepléssel. Például: nyugdíjasok anyák napi ünnepségén, költészet napja alkalmából versekkel, különböző faluszintű rendezvényeken kis szórakoztató műsorokkal. Az óvoda dolgozói is aktívan részt vállalnak egy-egy rendezvény sikerének segítésében.

A Gondolkodj Egészségesen Alapítvánnyal

Az alapítvánnyal 2007 óta van szorosabb kapcsolatunk, amely hatékonyan segíti óvodánkat az egészséges életmód terén végzett szakmai munkában, különböző konferenciák, szakmai fórumok, összejövetelek biztosításával.

Kiscsoportos korú gyermekeink minden évben egészségzsákot kapnak az alapítványtól, melynek tartalma az egészséges életmódot és fejlődést szolgálja, továbbá óvodánk részt vesz évente akár több alkalommal is az alapítvány által kezdeményezett pályázatokon, foglalkozásokon, szakmai fejlesztéseken. Lehetőség szerint megjelennek óvodai rendezvényeinken is, ahol szintén az egészséges életmódra neveléssel összefüggő tevékenységeket képviselik óvodánkkal együttműködve.

A szülői szervezettel

Minden csoportból két szülő tartozik a szülői munkaközösséghez, amelynek három főből álló vezetősége van. Munkájukkal, együttműködésükkel segítik az óvodai élet szervezési, lebonyolítási feladatait. Szabadidős tevékenységek szervezésénél kapunk segítséget, azáltal is, hogy a többi szülő összefogását is biztosítják a lehetőségekhez képest. Évente szerveznek szülői bált, melynek nemes célja mindig az óvoda, a gyermekek mindennapjainak szebbé tétele.

Pedagógiai Szakszolgálatokkal

A Szakértői Bizottság által kerülnek azok a gyermekek pedagógiai, pszichológiai, vagy iskolaérettségi vizsgálatra, akiknél az óvónő, vagy a szülő valamiféle problémát észlel. A



pedagógus kéri az adott vizsgálatot, majd a vizsgálat után a Szakértői Bizottság útmutatásai, fejlesztési javaslatai alapján kerül sor a gyermekek további fejlesztésére az óvodai fejlesztőpedagógusok, illetve az utazó gyógypedagógusok által.

A segítő szakemberek közvetlen kapcsolatot alakítanak ki a csoportban dolgozó óvónővel, a gyermekek minél sokoldalúbb támogatása érdekében.

Partnerintézményekkel

Az óvodai fejlesztő program működtetésének keretein belül, a szakmai fejlődés érdekében lehetőség szerint hospitálásokat szervezünk más, óvodai fejlesztő programot szintén működtető óvodába. Természetesen a mi intézményünk is szívesen fogadja érdeklődő óvodák felkérését.

A hálózati tanulás megvalósulását segítik a kölcsönös intézménylátogatások, amelyek alkalmával sor kerül az intézmény, valamint annak pedagógiai munkájának bemutatására hospitálások és bemutatók keretében, továbbá a „Jó gyakorlatok” megismertetésére, átvételének mentorálására.¹

VI. AZ ÓVODA NEVELÉSI FELADATAI

Nevelésünk tíz parancsolata:
Adj testi – lelki biztonságot!
Gondold meg mit kívánsz!
Informálj és kommunikálj naponta!
Tartsd ébren az érdeklődést!
Vedd figyelembe a gyermek érzelmeit!
Engedd a szárnypróbálgatást!
Hagyd saját tempója szerint fejlődni!
Dönts okosan!
Légy következetes!
Fogadd el a gyermeket önmagáért!

¹ Referencia-intézménnyé válás esetén



A Komplex Prevenció Óvodai Program alapján a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai feladatokat. A nevelési keretet egyfelől a gyermek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúraátadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

1. TERMÉSZETES GYERMEKI MEGNYILVÁNULÁSOK

1. 1. MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3–7 éves gyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről.

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességeket is.

Hatása az értelmi képességekre

- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája;
- a testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük;
- a megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését.



Hatása a szociális képességek fejlődésére

- a gyermek saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „én tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését;
- a közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és toleranciaképességük. Lehetőség nyílik különböző viselkedésminták tanulására;
- a mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

Programunkban a mozgáson keresztül pedagógiai és pszichológiai feladatokat egyaránt megvalósítunk. A prevenciós mozgásfejlesztő program fő feladatait – a nagymozgások, szem–kéz–láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését – természetes módon építjük be a gyermekek tevékenységébe. Nem erőltetett fejlesztésről, hanem a pedagógiai célokhoz igazított fejlesztési lehetőségek kereséséről van szó.

A mozgásfejlesztés fő feladatai

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése;
- a rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása;
- a mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása;
- a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondíciós, koordinációs);
- mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban, a környezeti és esztétikai nevelésben, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben is.

Kiemelt mozgásfejlesztés a szabad játékban és a kötelező testnevelési foglalkozáson valósul meg.



Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek mozogni. A fogadó környezettől, az óvónőtől függ az, hogy ez a mozgáskedve megmarad-e. Fontos feladat, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá! Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló mozgásos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása.

A gyermekek napirendjét úgy kell alakítani, hogy egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt! Az eszközök, tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, a csoport összetételéhez igazodunk.

A 3–4 éves gyermekeknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is!

4–5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem–kéz, szem–láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem–kéz–láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, az ugráló kötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is. Az egyensúly fejlesztésére jól használható eszközeink a hinták, a Body Roll, a nagy fizioterápiás labdák, a füles labdák, a lépegetők, a billenő–forgó korongok.

5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni! A játékban nagyon sok lehetőség van ennek a spontán fejlesztésére, pl.: az ábrázolási technikák gyakorlása során is: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás stb..

A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást! Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása. Ezek alapján, ehhez igazodva mérik be kompetencia határait. A kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt. A sikeres, jó hangulatú tevékenység a gyerekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készíti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán



tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik. A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeképp a gyermekek egészségesek lesznek.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játékjellegű fő gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A testnevelési foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítése, gerinctorna).

A testnevelési anyag éves elrendezésénél a didaktikai és pszichológiai szempontok mellett jó, ha gondolunk a helyi adottságokra és az időjárás változásaira is.

Az atlétikai gyakorlatokat (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint olyan időszakra tervezzük, amikor biztos, hogy a szabadban végezhetjük.

Az egyes foglalkozások megtervezésénél mindig figyelembe kell venni a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva kell eldöntenünk az egyes mozgásformák ismétlésének a számát.

Fontos, hogy a mozgásos anyaghoz természetesen igazodjanak a prevenciós program fejlesztési feladatai. Ehhez átgondolt, tudatos tervezésre van szükség. A foglalkozások bevezetésénél mindig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. A különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. Fontos, hogy a feladat ne legyen se túl könnyű, se túl nehéz, mert a túl könnyű nem készletti erőfeszítésre, a túl nehéz viszont gátlásokat okoz!

A gyermek számára a megfelelő nehézségű gyakorlat kiválasztása nem csak a mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről is. A feladatok végrehajtásánál nem az az elsődleges célunk, hogy a gyermekek tökéletesen kivitelezve végezzék el a gyakorlatokat. Elsősorban olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését is. Természetesen megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük és biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra. Ezt azonban soha nem elmarasztalva, hanem mindig a pozitívumokat kiemelve tesszük.

A kéziszer használata jól szolgálja a fejlesztési célkitűzéseket, és változatosabbá, érdekesebbé teszi a foglalkozásokat a gyermekek számára.



A foglalkozások szervezésénél az is fontos szempont, hogy a gyermekek a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. Fontos, hogy amíg lehetőség van rá, a szabadban tornázzunk.

A foglalkozások megtervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához. A gyermekekkel sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben, a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük. A rendszeresen szervezett foglalkozásokon nagy lehetőség van a fejlesztő program feladatainak fokozatos és természetes megvalósítására.

A 3–4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Pl. a különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt, vagy fölött, szer megkerülésével, stb. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési foglalkozáson a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

4–5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgások megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot kell tervezni, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. Pl. futás, jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt, szökdelés padok körül, fák között hullámvonalban, elhelyezkedés különböző szereken, formákban.

A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előtérbe kerül az egyensúlyérzék fejlesztése, valamint a szem–kéz, szem–láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok.

Kiemelt helyet kap az oldaliság tanítása. A kicsiknél még csak az egyik–másik megkülönböztetést használjuk. Itt már a jobb–bal kifejezéseket is, de a csuklójukon lévő jelhez igazodva. Pl. "Emeljétek fel a szalagos jobb kezeteiket!"

A csukló megjelölése a kezességtől független. A pontos eligazodás miatt azonban fontos, hogy mindig ugyanarra az oldalra kerüljön a szalag!

Az észlelés fejlesztése is megjelenik a 4–5 éveseknél, de még mindig nem kiemelt feladatként.

Az 5–6–7 éves gyermekeknél az észlelés fejlesztése lesz a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklítás, formaállandóság fejlesztésére tervezünk sok gyakorlatot. Ezek közül egyes gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetőek. Pl. labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel, csukott szemmel is. Körforma kialakítása szalaglengetéssel, karkörzéssel test előtt, test mellett, csukott szemmel is.



Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése. Ez nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele. Testnevelési foglalkozáson ezt természetes módon, a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok, szalagok.

A foglalkozáson lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

Programunkban az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi frissítő torna is. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer, 10–20 perces időtartammal megszervezzük. E tevékenység napirendbe illesztését mindenki maga dönti el. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk.

A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A játékokat céltudatosan a kötelező foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki.

Ha rendszeresen és megfelelően szervezzük ezt a tevékenységet, akkor a gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt benne. Igénnyé, majd szokásukká válik a mindennapi mozgás. Lesznek kedvenc mozgásos játékaik, amelyek eljátszását napközben maguk is kezdeményezik. Az örömmel, jó hangulatban végzett játékok jó lehetőséget nyújtanak a fejlesztő program egy-egy feladatának megvalósításához, a társas kapcsolatok alakulásához is.

1. 2. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.



A játék szerepe a fejlődésben

A természetes gyermeki megnyilvánulások sorában a két legfontosabb a mozgás és a játék óriási dominanciával uralja a kisgyermekkorai fejlődést. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközei.

A játék fejlődése, a fejlődés egészének tükröje. Akár a játék fejlődésének pedagógiai szemléletében, akár a pszichikus funkciók fejlődésének szemléletében gondolkodunk, a játék által követhetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művelet előtti, műveleti szakaszainak minden lépése.

A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszéd folyamatok, a kommunikáció fejlődése, mind a játékba ágyazódik.

A játék saját útja más szempontból osztályozható, de mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló majd utánozó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorló játék soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok. Az egyidejűségben rejlik a játék színességének titka, lehet valami nagymozgásos, tűnhetne gyakorlónak, de ugyanakkor szimbolikus és szabály által vezérelt is egyszerre.

A játék szerepe az idegrendszer fejlődésében

A játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. Az óvodai nevelés tartalmának a játékokra építettség az egyik legfontosabb sajátossága. A Komplex Prevenációs Óvodai Program elvei szerint a mozgás, a játék és a kultúraátadás hármasság keretében elrendezhető az óvodai nevelés teljes cél és feladatrendszere, megvalósul a törvény által kitűzött elvek összessége, és segíti abban a gyermekek fejlődését, hogy kialakulhasson az iskolai életre való felkészültségük. A gyermeki játék fejlődésének, fejlesztésének feltétele a gyermek aktív tevékenysége. Önkéntes, örömmel végzett tevékenységi formáiban kreatív ötleteinek szabad kipróbálási lehetőségei biztosítottak.

A fejlődő idegrendszer egészséges megnyilvánulása a játék, ennek hiánya vagy különleges sajátosságai azonnal jelzik a fejlődés bármely problémáját.



Játék az óvodában

A gyakorló, építő–konstruáló, a szerep és szabályjáték, valamint a dramatizáló, bábozó, barkácsoló tevékenységek pedagógiai, pszichológiai hatásainak ismerete is szükséges ahhoz, hogy érvényre juthasson a tudatos óvodapedagógusi hatás és a gyermek önkéntessége is.

A játék feltételeinek megteremtése:

1. Nyugodt légkör biztosítása

Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása.

2. Megfelelő idő biztosítása

Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirendben erre kell a legtöbb időt biztosítani. A délelőtti és a délutáni játéknak egyenértékűnek kell lenni. Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb lehetőség van fejlődésének elősegítésére.

3. Megfelelő hely biztosítása

A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos.

Legyen hely nagyobb mozgást igénylő játékokhoz, építéshez, konstruáláshoz, barkácsoláshoz, szerepjátékokhoz, kuckózáshoz!

4. Eszköz biztosítása

A tudatos óvodapedagógusi munka lényeges elem a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Mivel az óvodás gyermek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsunk számukra mozgáshoz szükséges eszközöket. A gyermekek érdeklődésének megfelelően és természetesen válogatva vigyünk be különféle mozgásos játékeszközöket!



5. Tapasztalatok és élmények lehetőségeinek biztosítása

Törekednünk kell arra, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket, a tapasztalat és ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljon! A jó játék akkor alakul ki, ha a gyermek megfelelő tapasztalatokkal rendelkezik, amit megjeleníthet játékában.

6. Az óvodapedagógus játékszerű tevékenysége

A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett. A játékban elsősorban partner szerepet töltsön be, együttműködve segítsen, de olyan mértékben és szinten, amennyire az adott gyermeknek, az adott szituációban szüksége van! A segítség módját mindig a konkrét játékhelyzet, a gyermekek igénye és fejlettsége határozza meg.

Az óvodapedagógus játékbéli szerepe

Tudatosan megengedő, elfogadó, biztosságot és bizalmat adó, segítő támogató jelenlétet kíván. Fontos, hogy legyen partner, akit érdekel, amit a gyermek játszik! Csak abban az esetben avatkozzon bele a gyermekek játékába, ha szükséges, például, ha veszélyessé, agresszívvá válik a játék!

Nagyon fontos a szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.

A gyermekek első valódi játszótársai a családban a szülők, az óvodában az óvodapedagógusok.

Nagyon fontos már a beszoktatás időszakától a szülők játékkal kapcsolatos szemléletformálásának megkezdése, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék fontosságára építő óvoda. Célunk a szabad játék elsődlegességének biztosítása.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.



2. KULTÚRAÁTADÁS

A gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsősorban a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Az óvodai nevelésben akkor a leghatékonyabb az ismeretek átadása, ha a gyermekeknek minél sokoldalúbb, túlzásoktól mentes tapasztalat szerzésére és élményszerű átélésére adunk lehetőséget. Az óvónő kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat.

2. 1. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, továbbá tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógusok a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

1. Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása

Az utánzás az óvodás korban döntő meghatározója a játéknak és a tanulásnak. A játékbeli utánzások egyben a tanulás alapjai is. Ezen kívül vannak a tanulással összefüggő utánzások is. Ezek nem játékok, de játékos jellegűek. Ilyenek a készségeket fejlesztő tevékenységek: eszközök készítése, eszközök használata (mintakövetéses, szociális tanulási formák), a



beszédnek, a dallamoknak, a mozgásoknak az elsajátítása (a népi tánc, a zenei képességfejlesztést kísérő mozgások, a testnevelés mozgásai, a szabadidős mozgások).

2. A spontán játékos tapasztalatszerzés

A gyakorlójátékban a tárgyak újszerű összeillesztése, újszerű csoportosítása, az új mozgáskombinációk, az új nyelvi kifejezések megtalálása, felfedezése jelzi a kreatív gondolkodás jelenlétét.

A szerepjátékban a mintha helyzetek kitalálása és megvalósítása, a szerepek elrendezése, a játsszók közötti összhang megteremtése, a tárgyi feltételek előteremtése, kiválasztása egyaránt igényli a kreatív gondolkodást.

Az építőjáték a maga tárgyi eszközeivel és azok sokszínű felhasználásával kínál lehetőséget a kreatív gondolkodáshoz.

Minél inkább belefeledkezik a gyermek a játékba, annál inkább megindulnak benne a tanulást előidéző folyamatok. Minél többféle játékban vesz részt a gyermek, annál többféle tanulási hatások érik. A folyamatos és rendszeres játék hatására kialakuló új szükségletek mind bonyolultabb játékokhoz teremtik meg a belső, pszichés feltételeket.

3. A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

A kisgyermek kérdései révén is kap választ és segítséget a környezetéből szerzett benyomásai, tapasztalatai megértéséhez. Kérdései segítségével rendeződnek az őt ért tagolatlan környezeti hatások. A válaszok hozzájárulnak a környezetében elfoglalt státuszának megértéséhez, a társakhoz, felnőttekhez fűződő viszonyának tisztázásához, önismeretének kibontakozásához. A kérdések legtöbbször játék közben és a megfigyelések eredményeként fogalmazódnak meg. A kérdésekben a gyermeknek a kérdezett iránti bizalma fejeződik ki. Válaszaink közben rendkívül fontos a kapcsolat megőrzése és elmélyítése. Ennek érdekében fontos, hogy a válaszok harmonizáljanak a gyermek fejlettségével és igényével, a gyermek érezze kérdései iránti őszinte érdeklődésünket, figyeljünk válaszaink megértésére!



4. Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés

A megfigyeléses tanulás lehet önálló tanulási forma, az utánzásos tanulás előzménye és kísérője, és a gyakorlati tevékenység része. Mindhárom változatban lehet spontán és irányított, a játékhoz kapcsolt tanulási forma.

A megfigyelés képességének fejlődése, fejlesztése több tényezőtől függ. Ezek mindegyikének helyet kell adni az óvoda mindennapi életében. A gyermekek sokat és szívesen szemlélődnek. Ezért a megfigyeléshez nyugodt körülményekre, megfelelő időre van szükség. A tárgyaknak, eseményeknek a gyermek közelében kell lenniük. A figyelem és az inger erősség megfelelő szintje mellett folyó gyakorlás eredményeként egyre bonyolultabb jelenségek, és összefüggések megismeréséhez jut el a gyermek. A megfigyelt tárgyak, események, jelenségek elraktározásának és tartós megőrzésének képességére is szükség van.

A megfigyelt jelenségek megértését nagyban segíti az óvodapedagógus néhány szavas megjegyzése és a minél többszöri megfigyelési és gyakorlási alkalom biztosítása.

5. A gyakorlati problémamegoldás

Mindenfajta játék során előfordulhat problémamegoldásra váró szituáció. Szinte minden játék velejárója a problémahelyzet, az elgondolás megszületésétől a befejezésig. A problémamegoldás minden tanulási formának lehet a kiegészítője, része, ugyanakkor önálló tanulási formaként is szerepelhet.

A felmerülő problémahelyzetek megoldásához néha szükség van az óvodapedagógus segítségére, ugyanakkor a problémahelyzetek kívánják meg a legtöbb önállóságot és a legnagyobb erőfeszítést a gyermektől.

6. A játékos, cselekvéses tanulás

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A felfedezés, a kreativitás erősítése a cselekvéses tanulás.

A gyermek aktív, cselekvő személyiség, aki feltár, feltáru, kiderít, észrevesz, rátalál, ráakad, rábukkan, meglát, kinyomoz, érzékel, érez, meglát, megtapasztal, megérez, ráébred, és ráésmél.



Programunk a 3–7 éves gyermekek alapvető megnyilvánulási formáira, a mozgásra és a játékokra alapozva szervezi meg a fő nevelési területeken végzendő pedagógiai, pszichológiai feladatait. Az egyes témákat komplex módon dolgozzuk fel. Számos lehetőséget adva a megtapasztalásra, próbáljuk megismertetni a gyermekekkel az őket körülvevő világot, előzetes tapasztalataikra, ismereteikre építve.

A tevékenységekben megnyilvánuló tanulás nem csupán tevékenykedtetés, cselekvéses tanulás, hanem annak hangsúlyozása, hogy valamennyi tevékenységi formában tanulnak. Az óvodai folyamatos, játékos tanulás a teljes személyiségfejlődést támogatja. Az óvónő pozitív, személyre szabott értékeléssel is segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az egész nap folyamán adódó helyzetekben a tanulás különféle tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. 2. EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS

A gyermeknek alapvető joga érvényesítése érdekében – miszerint őt biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák – az óvodai életrendet a pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítjuk.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvoda mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az óvoda által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amely a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézi elő.

Mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,



- a személyi higiéné területére

terjednek ki, és figyelembe veszik a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető az intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Egészséges táplálkozás

Az egészséges életmód szokásainak kialakításában fontos szerepe van az óvodának. A chipsek, cukrozott üdítők világában törekednünk kell arra, hogy a gyermekek megismerjék, és minél jobban megszokják az egészségesebb, vitamindúsabb táplálkozást.

Óvodánkban szervezett programok az egészséges táplálkozási szokások alakítása érdekében:

- heti rendszerességgel zöldség vagy gyümölcsnap,
- évente egy alkalommal „Színnap”, amely program kísérője, hogy adott napon, adott színű egészséges ételt fogyasztanak csoportonként,
- a „Gondolkodj Egészségesen! Alapítvány” szervezésében évente egy alkalommal országos GE! nap, amely érinti az egészséges táplálkozás területét is,
- csoportonként különböző magok csíráztatása, elfogyasztása (pl.: brokkoli, zsázsa, retek),
- teák készítése (pl.: csipkebogyó),
- különféle szüretrek alkalmával paradicsom- szőlő- almalé készítése
- évente egy alkalommal szülőkkel közösen savanyítás, amely alkalomból elkészült több hordó savanyúság a napi étkezések kiegészítői,
- Föld napja alkalmából csoportonként, valamilyen különleges gyümölccsel vagy zöldséggel (pl.: avokádó, mangó, ananász, kókusz) való ismerkedés (színe, formája, íze, felhasználása)
- Víz világnapja alkalmából tisztított víz fogyasztása
- évente egy alkalommal óvodai egészségnap, csoportonkénti átjárhatósággal, különböző tevékenységekkel, érintve az egészséges táplálkozást is,
- Gyermeknapon „gyümölcsszigeten” készíthetnek a gyerekek maguknak és családjuknak gyümölcssalátát, friss gyümölcsökből.



Ezek az alkalmak mind lehetőséget adnak arra, hogy a gyermekek a közösségben ismerkedjenek különböző, számukra eddig ismeretlen ételek ízével, **modellt** nyújtva ezzel a családoknak is a korszerűbb táplálkozás kialakításához.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

A gyermekek lételeme a mozgás. A mozgásnak jelentős szerepe van az egészséges életmódra nevelés területén is. A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését.

A testnevelés foglalkozáson felhasznált eszközöket a csoportszobában is felhasználjuk, hogy játékidőben is gyakorolhassák a gyerekek a mozgásfejlesztő feladatokat (trambulin, különböző labdák, babzsák, tornabot, tornapad, Mozgáskotta eszközei), illetve a csoportszoba berendezéseit is felhasználhatják kreativitásuk szerint különböző mozgásos játékokhoz. Tornaszobánkban is sokféle eszköz segítségével szervezhetjük meg gyermekeink számára az örömteli mozgást, mely elősegíti a harmonikus testi–lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását.

Az időjárás függvényében törekszünk arra, hogy minél többször mozogjanak a gyermekek a szabad levegőn. Kihasználjuk a nagy udvar adta lehetőségeket, hiszen egyszerre akár több csoport is mozoghat kint füves területen, illetve az udvari eszközöket felhasználva.

Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segíthetjük.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is. Ezt próbáljuk erősíteni az óvoda által szervezett gyermeknapi játékos családi sportvetélkedőkön, egészségnapon.

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Nevelésünk egyik fő feladata az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi–lelki szükségleteinek kielégítése, a testi–lelki harmónia megteremtése.

Ehhez elsősorban az optimális életritmus kialakítása fontos, melyet a jól összeállított napirend segít. A naponta ugyanabban az időben végzett tevékenységek biztonságot adnak a gyermekeknek, mely kihat életfolyamataikra is.



A gondozás az egész óvodai életet átszövi. Elsősorban az óvodapedagógus feladata, aki folyamatos odafigyeléssel biztosítja a gyermekek komfortérzetét. Fontos, hogy a gyermek különféle tevékenységét kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végezhesse! Bensőséges gyermek–felnőtt kapcsolatot feltételez, mely során a felnőtt mintát ad és tanítja, gyakoroltatja a szükséges szokásokat.

Elegendő időt kell biztosítanunk az önkiszolgáló feladatok elvégzésére, mely alakítja a gyermek énképét és segíti őt az önállóvá válásban.

Óvodai nevelésünk során a „Bátorító nevelés” módszerével biztosítjuk gyermekeink fejlesztését, amely nagymértékben befolyásolja pozitív irányú teljes személyiségfejlődésüket.

Az évente megrendezésre kerülő „Csendes napunkon” különféle varázsjátékok és relaxációs tevékenységek is segítik ezirányú törekvéseinket.

Az óvoda sószobája színterápia alkalmazására is kialakított, amelyet hetente látogatnak csoportjaink testi és lelki egészségük biztosítása érdekében.

A bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése

Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha az óvónő a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem, területen működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

Az értelmes fegyelem, a közös élet biztonsága és nyugalma nagymértékben függ a csoport életét szabályozó szokás és szabályrendszerrel. Az óvodapedagógus az elsőszámú modell és példakép!

Óvodai nevelésünk folyamán kihangsúlyozott szerepet kap a megelőlegezett bizalom, mint önmagát beteljesítő jóslat, mert a sok kiteljesedő egyéniség közös életében mindinkább természetessé teszi, hogy az események nyugodt mederben folydogálnak, természetessé teszi, hogy mindenki a saját nyugodt, békés, örömteli életét éli így közösen.



A helytelen magatartás és viselkedésformák előfordulása esetén a gyermek figyelmének elterelésével, a beszélgetés módszerének alkalmazásával tereljük a gyermeket a helyes magatartás és viselkedés irányába.

A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.

Ennek érdekében az óvodában

- olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására,
- különféle foglalkozások során az óvoda sajátosságaira figyelemmel ki kell alakítani a gyermekekben a biztonságos intézményi környezet megteremtésének készségét, át kell adni a baleset-megelőzési ismereteket a főbb közúti közlekedési balesetek, a mérgezés, fulladás veszélyei, az égés, az áramütés, valamint az esés témakörében,
- fejleszteni kell a gyermek biztonságra törekvő viselkedését.

Gyermekeinket arra neveljük, hogy óvják saját és társaik testi épségét, egészségét. Feladatunk, hogy elsajátítsák és alkalmazzák az egészségüket és biztonságukat védő ismereteket, valamint tudatosítjuk bennük annak fontosságát, hogy haladéktalanul jelentsék a felügyeletét ellátó pedagógusnak vagy más alkalmazottnak, ha saját magát, társait vagy másokat veszélyeztető állapotot, tevékenységet vagy balesetet észlel.

A pedagógusoknak kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

Csoportjainkban rendszeresen tájékoztatják az óvodapedagógusok a gyermekeket – az életkori fejlettségüket figyelembe véve – az őket érintő baleseti forrásokról, amelyek a csoportnaplóban rögzítésre kerülnek.

Elsősegélynyújtásnak tekintjük azt a gyors egészségügyi segítséget, melyet a helyszínen lévő személy nyújthat egy sebesültnek, vagy betegnek, amíg az orvos megérkezik. Az elsősegélynyújtás célja, hogy a beteget életben tartsa, stabilizálja állapotát, enyhítse fájdalmát, szenvedését, szorongását.



Ennek érdekében az óvodában több helyen (csoportokban, folyosón a bejáratnál, az irodákban) is elérhető egy kinyomtatott formátumú útmutató, amely minden óvodában megforduló felnőtt számára rendelkezésre áll, és segítségül szolgálhat adott esetben.

Személyi higiéné

Megfelelő hangsúlyt fektetünk a gyermekek egészségének védelmére. Ezt segíti elő a gondozási, a testi nevelési és mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, valamint a higiénés szabályok betartása. Ez magában foglalja többek között a környezet folyamatos tisztántartását, a szükség szerinti fertőtlenítést.

Ezen a téren is a prevencióra fektetjük a hangsúlyt, tudatosítva a gyermekekben és a szülőknél, hogy mennyivel könnyebb, egyszerűbb egészségünk védelme, megőrzése, mint egy betegségből való felgyógyulás.

A testápolás szokásainak alakításához a gyermeknek szüksége van a felnőtt testközelségére is. Az óvodapedagógus mintát ad, mutatja, és magyarázattal kíséri a teendőket, melynek során alakítja a testfogalom megjelenését. Ezen kívül megismerik a testápolásra szolgáló eszközöket és azok használatát.

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez elengedhetetlenül szükséges az egészséges és biztonságos környezet. Az egészséges környezet kialakítását segíti a minden csoportban megtalálható légtisztító, valamint párástó berendezés. A biztonságos környezet megteremtéséhez fontos a tárgyi eszközök ellenőrzése, karbantartása, a hibaforrások megszüntetése.

Óvodánk a 2010/2011 nevelési évtől kezdve büszkén viselheti a Zöld Óvoda címet.

Pedagógiai tevékenységrendszerünk, tárgyi környezetünk megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartásának alakítását, fejlesztését.

A környezettudatos magatartást az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével alapozzuk meg. Mindezek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységrendszerrel történik.

Tudatosan formáljuk a szülők pozitív irányú szemléletét is, a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységeken, kezdeményezéseken keresztül (pl.: szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások, háztartásban felesleges csomagolóanyagok gyűjtése, stb.).



A nevelési feladatokba természetes módon integrálhatók a prevenciós program alábbi feladatai

Mozgásfejlesztés

- nagymozgások fejlesztése (pl. járás, futás, mászás stb.);
- finommotorika fejlesztése (pl. gombolás, evőeszközök, körömkefe használata, vágás, szeletelés, reszelés stb.);
- szem–kéz koordináció fejlesztése (pl. folyadéktöltés, kenyérkenés, fésülködés, gombolás, kötés stb.).

Testsémafejlesztés

- testséma kialakítása, testrészek ismerete (pl. öltözés, gyermekek elalvás előtti és ébresztő simogatása stb.);
- meghatározott testrészekre koncentráció (pl. mászókázas, csúszdázás, fürdés);
- a test személyi zónájának alakítása (pl. tisztálkodás, öltözés közben a testrészek tudatos megnevezése stb.).

Percepció fejlesztés

- a környezeti ingerek teljes körű megtapasztalása, az érzékszervek működésének finomítása (pl. ételek íze, színe, illata, tapintása, ruházat tapintása stb.);
- térpercepció fejlesztése a rendelkezésre álló tér kihasználása a környezet bemozgásával (pl. mozgásos játékok);
- térirányok fejlesztése (pl. terítés, ruhaneműk felvétele, fogkefe helyes irányú használata stb.).

Verbális fejlesztés

A fentieket tudatosan kíséri a verbális megerősítés (pl. a testrészek, ruhadarabok megnevezése, használati tárgyak ismerete, ...).



2. 3. A GYERMEK ÉS TÁRSAS KÖRNYEZETE

„Gyere velem, fogd meg a kezem,
s megmutatom neked,
hogy szüksége van rád
e világnak !“

A gyermek környezetével való kapcsolata mindig a felnőttek közvetítésével valósul meg. Nem elég csak a kapcsolat, hanem a viszony minősége is fontos tényező. A környezet az öröklés mellett a fejlődés egyik potenciális forrása. A környezetet pontosan, valóságyszerűen megismerni a cselekvés, a kép, a szó egységében lehet. Ez lehetővé teszi, hogy az évszázadok alatt felhalmozott egyetemes, nemzeti, etnikai értékeket, hagyományokat, szokásokat átadjuk, közvetítsük a gyermekeknek, alapozva aktivitásukra, érdeklődésükre.

A program a környezet megismerésére nevelés köré komplexen csoportosítja az óvodai nevelés témaköreit. Alapvetőnek tekintjük a gyermek társas környezetével és természeti környezetével való kapcsolatát.

2. 3. 1. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

„Add a kezed! – kéri az óvó néni a bizonytalanul lépkedő gyermek felé nyújtva saját kezét. Ebben a mozdulatban benne rejlik a gyermek iránti gondoskodás, a gyermek féltése, a rá való vigyázni akarás, a neki adandó segítség felajánlása.

Add a kezed! – kéri a gyermek, tétován a felnőtt felé nyújtva kis kezét. A mozdulat jelzi, hogy szüksége van a biztonságra, az akadályok leküzdéséhez a segítségre.

A két kéz egymás felé lendülése egy kapcsolat kezdetét ígéri. Ott lapul benne gyermek feltétlen bizalma, amellyel soha nem szabad visszaélni, a gyermek vonzódása, amelyet nem szabad visszautasítani, a közös tevékenység felajánlása, amit nem szabad lekicsinyelni, az összetartozás érzésének csírája, amely életre való útravalóul látja el mindkettőjüket.

A két kéz között egyre csökken a távolság, s amint eléri egymást, szoros összesimulással nyugtázzák a szövetséget. A kicsi kéz belebújik a nagyéba, mint kismadár a fészkébe, picit moccan, míg megtalálja kényelmes helyét. Az ujjak összezáródnak, átadva egymás melegét, megpecsételve a kapcsolatot. Valami elkezdődött.

Indulhatunk...”



Nagyon fontosnak tartjuk a gyermek óvodai életét megelőző családlátogatást. Saját otthonukban az óvó nénikkel, dadus nénivel való ismerkedés, játék, beszélgetés meghatározó a gyermekek számára. A bizalom első jelei már ettől a naptól kezdenek kialakulni, mely megalapozza a gyermekek érzelmi kötődését.

Az óvodában, a felnőttek személyisége, attitűdje, az óvoda berendezése, belső környezete segíti, hogy a gyermekeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel teli légkör vegye körül.

A folyosók és a csoportszobák minél otthonosabbá tételére törekszünk, hiszen ezek a gyermekek legmeghatározóbb közösségi színterei. Leválasztott kis kuckók kialakításával igyekszünk a csoportszobák családi hangulatát növelni, melyek érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekeknek. A jó közérzet a gyermekek számára nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé, ezért a csoportban dolgozó felnőtteknek különös figyelmet kell fordítani a gondozási teendőkre is!

Beszoktatásnál nagyon fontos az óvónők és a dajka érzelmi beállítottsága.

A beszoktatás során az óvónő–gyermek, dajka–gyermek között kialakuló szoros testi, érzelmi kapcsolat a gyermekben nem csak érzelmi biztonságot ébreszt, hanem az együttműködéshez szükséges ismereteket is eközben szerzi meg.

Az érzelmekkel telített, egyéni igényeket figyelembe vett beszoktatást nagyon fontosnak tartjuk, hiszen az érzelmi biztonságot nyújtó, tudatosan szervezett együttlétekből alakul ki lassan az együttműködés, a másfelé fordulás képessége.

Rugalmas és folyamatos napirend és heti rend kialakítására törekszünk, melybe megfelelő időt és helyet biztosítunk a gyermekeknek az elmélyült tevékenykedésre. Az elmélyült közös örömteli tevékenységek lassan beépülnek a csoportok hagyományrendszerébe, és növelik az összetartozás élményét.

Az óvodapedagógus első számú modell a gyermek számára, példakép a társas viselkedés alakulásában. Emellett a dajkák és az óvoda valamennyi dolgozója magatartása, kommunikációja, megjelenése példaértékű kell, hogy legyen!

A gyermeki közösség milyenségét nagymértékben befolyásolja az óvó néni személyisége. Éves tervező munkánk során törekszünk minél több közös élményszerző programot szervezni a gyermekeknek, szüleiknek, ahol minden korosztály megtalálja a neki megfelelőt. Az egész óvodát érintő közös programok erősítik az együvé tartozás érzését. Ezek a közös programok: az erdei kirándulások, az Állatok világnapja, a Márton nap, az adventi időszak eseményei, a Farsang, a Húsvét, a Szent-György napi sokadalom, a Ballagás és a



Gyermeknap. A közös tevékenységek során tanulják meg a társas együttműködéshez szükséges magatartást, így kialakul reális én képük is.

Olyan légkört próbálunk mindehhez teremteni, ahol természetessé válik számukra, hogy minden gyermek más és más egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, s így különbözőségeivel együtt elfogadható, szerethető.

Óvodai fejlesztő programunk irányt mutat a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, illetve szüleik beilleszkedésének érdekében, érzelmi biztonságuk kialakulásának megkönnyítésében.

Földrajzi elhelyezkedésünkéből adódóan, s ezt jól kihasználva sétákat, kirándulásokat szervezünk a természetbe, lehetőséget teremtve ezáltal, hogy meglátassuk velük mindazt a szépet, amely körülveszi őket. A szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet alapjának tekintjük, hogy a gyermekek ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket!

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint fontos a speciális felkészültséggel rendelkező szakember bevonása is.

2. 3. 2. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés célja az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.

Az óvodai nevelés minden területe tág lehetőséget ad az óvónőknek a gyermekek beszédfejlettségi szintjének felmérésére, fejlesztésére. Már a családlátogatás alkalmával megismerjük a családok anyanyelvi kulturáltságát, a kisgyermek beszédfejlettségét. A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség és képességfejlesztést valósítunk meg e területen is.

Általános képet kapunk a gondozás, önkiszolgálás, öltözés, étkezés, játék közbeni beszélgetésekkor a gyermekek hallási és beszédészleléséről, szókincséről, verbális és beszédprodukciós készségéről, képességéről és a keresztcsatornák fejlettségéről. Ezeket az általános képeket pontosítják a mindennapos beszélgetések és a gyermekek spontán megnyilvánulásai is.

Nagy hangsúlyt fektetünk a program szellemiségét szem előtt tartva arra, hogy a tevékenységeket, lehetőség szerint verbális megerősítéssel végezzük. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezetet alakítunk ki, mert a



gyermeknek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja, ezért az óvodában dolgozó minden felnőtt feladata a mintaadás.

Nagy figyelmet fordítunk a gyermekek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermekek meghallgatására, kérdéseik támogatására, válaszok igénylésére.

Óvodai nevelésünk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Fontos, a más nyelvet beszélő gyermekeink differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában!

Az óvodai anyanyelvi nevelés és az irodalmi nevelés (egymástól elválaszthatatlan) az óvodai élet egészét áthatja. Feladatunk az anyanyelv megismertetésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése. A mese a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek.

Az anyanyelvi játékok – a gyermekek által kedvelt – kiegészítői, színfoltjai az anyanyelvi nevelésnek. Szívesen alkalmazzuk a nap bármely szakaszában. Az anyanyelvi játékok összekapcsolhatók a különböző nevelési területekkel. A gyerekek már kiscsoportban megkedvelik, nagycsoportban pedig már igénylik a hangokkal, szavakkal való játékot.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás a dramatizálás és a drámajáték, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatokkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal.

Az anyanyelvi fejlesztést a gyerekek életkorának megfelelő keretben végezzük, alkalmazkodva és szem előtt tartva az egyéni fejlettségi szinteket, egyéni sajátosságokat.

Az óvodai anyanyelvi nevelés területén a logopédussal, a családdal olyan együttműködést valósítunk meg, amely során mindenki pontosan ismeri saját és egymástól jól elkülöníthető, de azonos cél érdekében folyó feladataikat, munkamódszereiket is. A beszédhibák javítása csakis a logopédus feladata.

A környezeti témakörök köré csoportosítjuk az óvodai nevelés témaköreit. Ez teszi lehetővé, hogy az egyetemes, nemzeti, etnikai értékeket, hagyományokat, szokásokat átadjuk, közvetítsük a gyermekeknek, aktivitásukra, érdeklődésükre alapozva. Alapvetőnek tekintjük a gyermekek társas és természeti környezetével való kapcsolatát. Az óvodai nevelésben akkor a leghatékonyabb az ismeretek átadása, ha a gyermeknek minél sokoldalúbb tapasztalatszerzésre és élményszerű átélésre adunk lehetőséget, a téma sajátosságait figyelembe véve.



Ösztönző környezetet alakítunk ki, amely valamennyi értelmi képességet, különösképpen a képzelet és a kreativitás fejlődését segíti elő. Tevékenykedés közben rendeződnek az ismeretek, ami különösen igaz az óvodáskorú gyermek cselekvő – képi gondolkodása szintjén. A tevékenykedtetések segítségével elkerülhető az egyoldalú, főleg verbális ismeretszerzés.

Az óvodai nevelés gyakorlatában nem választhatók szét mereven a foglalkozási ágak, hiszen a gyermeket érő természetes ingerek az életben sem szelektálódnak. A komplexitás lényege, hogy ezt a lehetőséget tudatosan használjuk ki, az adott témát több oldalról megközelítve egy – egy foglalkozási napon, héten belül. A „foglalkozások”, tevékenységek mindig tartalmazznak a gyermekek számára választási lehetőséget, így tudja az óvónő hasznosítani az egyéni érdeklődés motiváló erejét. Az ismeretszerzési lehetőségeket egy téma köré csoportosítjuk. A gyermekekhez érzelmileg közel álló feldolgozást előtérbe helyezzük, és azt több foglalkozási ágon keresztül biztosítjuk.

Az értelmi nevelés feladatai a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezeken keresztül fejlődjenek megismerő képességei:

- érzékelése,
- észlelése,
- figyelme,
- képzelete,
- emlékezete,
- gondolkodása
- alkotóképessége.

2. 3. 3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.



A gyermekek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, amely óvodai életünk egészében érvényesülő folyamat. Eközben természetes módon alakul a gyermekek szociális magatartása, társas kapcsolata. A munka jellegű tevékenység a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

E tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét, az életkori sajátosságokat, fejlettségi szinteket, szociokulturális háttereket. A vegyes életkorú, vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelünk arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyik gyermeket se terheljük túl. Ez a fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját örömteli, örömmel vállalt tevékenységein belül valósul meg.

E tevékenységek gyakorlásával egyre önállóbbá válnak. Folyamatosan fejlődik a gyermekek önkiszolgálása, naposi tevékenysége, megbízások önálló teljesítése. Feladatuk elvégzése során megtanulják az eszközök célszerű használatát és közben természetes módon fejlődnek. Fejlődik kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük. Munka jellegű tevékenység során a gyermekek tapasztalhatják, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti környezetét.

Minden óvodapedagógus biztosítja ehhez a megfelelő helyet, eszközöket, elegendő időt, elegendő munkalehetőséget és a nyugodt, békés légkört. Munka jellegű tevékenységet nyújtanak a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a környezet rendjének megőrzése, az alkalomszerű munkák, az egyéni megbízatások, a közösségi munkák. A munkatevékenységek elvégzését differenciáltan kezeljük, a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

2. 3. 4. A GYERMEK ÉS TÁRSAS KÖRNYEZETÉNEK KAPCSOLATÁT ALAKÍTÓ NEVELÉSI FELADATOKBAN MEGVALÓSULÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK

Mozgásfejlesztés

- nagymozgások fejlesztése (pl. tárgyak mozgatása közben változatos tempójú, ritmusú, irányú mozgások, dramatizálásnál állatok mozgásának utánzása);
- egyensúlyérzék fejlesztése (pl. terítés, tárgyak hordozása);



- finommotorika fejlesztése (pl. különböző fogások gyakorlása, bábkészítés);
- szem–kéz, szem–láb koordináció fejlesztése (pl. terítés, környezet rendjének helyreállítása, bábok mozgatása).

Testsémafejlesztés

- testrészek ismerete (pl. népi mondókák, simogatók, szoborjáték stb.);
- test koordinációja, oldaliság tanítása (pl. adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzet, evőeszközök helyes elrendezése stb.).

Percepciófejlesztés

- vizuális fejlesztés (pl. játékpolicok elrendezése);
- tapintásos észlelés fejlesztése (pl. minden munkajellegű tevékenységben a kéz szerepe);
- hallási észlelés fejlesztése (pl. a tevékenységek és eszközök jellemző hangjai);
- auditív ritmus fejlesztése (pl. "kakukk-tojás" játék, mondókák);
- auditív memória fejlesztése (pl. állathangok felismerése, utánzása);
- auditív zártság fejlesztése (pl. "Mi hiányzik?" játék);
- térpercepció fejlesztése (pl. tér mozgásos észlelése munkavégzés közben);
- jobb–bal térbeli irányok kiemelt gyakorlása (pl. terítés, rendrakás);
- keresztcsatornák fejlesztése (pl. a hallott feladat megvalósítása cselekvésben, finommotorika összekapcsolása beszéddel).

Verbális fejlesztés

Természetes módon a kommunikáció, az anyanyelvi és irodalmi nevelés célja és egyben eszköze is a verbalitás. Szóbeli kifejezése minden tevékenységnek, élménynek a gyermek és társas környezete kapcsolatában.



2. 4. TRADICIONÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEK – A GYERMEK TERMÉSZETI ÉS TÁRGYI KÖRNYEZETE

Az óvodai nevelésben akkor leghatékonyabb az ismeretek átadása, ha a gyermekeknek minél sokoldalúbb, túlzásoktól mentes tapasztalat szerzésre és élményszerű átélésre adunk lehetőséget.

Ily módon valósul meg a komplexitás a nevelési feladatok realizálásában.

A környezet megismerésében valósul meg komplex módon a tradicionális nevelési területek minden feladata, a természetes gyermeki megnyilvánulások eszközével.

2. 4. 1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk a külső világ tevékeny megismerésére. Fontosnak tartjuk a környezettudatos, környezetre figyelő magatartás megalapozását, mert ezzel kialakíthatók azok a szokások, magatartásformák, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják gyermekeink további életvitelében. Lényegesnek tartjuk a szülők, a család bevonását, mert az elsődleges közegben megerősítést kapott szemléletek elősegítik munkánk hatékonyságát (pl. szelektív hulladékgyűjtés).

Környezeti nevelésünkben megjelennek a különböző nevelési területek, és sajátos kölcsönhatásban felerősítik egymást. Ennek lehetőségét igyekszünk maximálisan kihasználni. A sokrétű tevékenységek során a gyermekek tapasztalatokat gyűjtenek és széleskörű, spontán és szervezett ismeretekre tesznek szert. Megismerik önmagukat és az őket körülvevő szűkebb, tágabb környezetüket, így egyre biztosabban mozognak életterületükben, és egyre gazdagabb kapcsolatrendszer alakítanak ki a körülöttük élő felnőttekkel és gyermekekkel. A szorosabb kapcsolat által, élményeiket, gondolataikat egyre könnyebben és gyorsabban meg is fogalmazzák. Ezáltal alkalmassá válnak a másokkal való együttműködésre, ami a szociális magatartás alapvető formája. Az együttműködés kialakulásához a gyermekeknek rendelkezniük kell éntudattal, énképpel, testséma ismerettel. Ez környezeti nevelésünk fontos feladata. Ehhez kapcsolódik az egészség, egészséges életmód, a napirend, a mozgás, a megfelelő öltözködés, táplálkozás, személyi higiénia, a környezet tisztasága.

Másik fontos feladatunk a szűkebb, tágabb mesterséges és természetes környezetünk megismertetése. Az általunk nevelt gyermekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, tisztaságának, szépségének védelmét. Törekszünk arra, hogy a gyermekeket olyan hatások ériék, amelyek környezetük felfedezésére, rácsodálkozására



ösztönik. Szemléletünk fontos része, hogy a gyermekek az élőlényeket természetes élőhelyükön ismerhessék meg, szerezzenek tapasztalatokat, végezzenek megfigyeléseket. A kirándulások, séták alkalmával olyan helyszíneket választunk, ahová többször, különböző évszakban is ellátogathatunk. Így alkalmuk nyílik arra, hogy közvetlen tapasztalás, élmény útján ismereteket szerezzenek az állatok szokásairól, szükségleteikről, hasznosságukról, a növények gondozásáról. Rámutatunk a természet szépségeire és felhívjuk a figyelmüket a környezetszennyezésre, megbeszéljük a megelőzés és helyrehozás fontosságát. A kirándulások, séták nagyszerű lehetőséget nyújtanak termények, termések, kavicsok vagy egyéb kincsek gyűjtésére. Ezeket a csoportszoba természetsarkában elhelyezhetik, és különböző tapasztalatszerzésre, játékokra felhasználhatják. Ide kerülnek a gyermekek által gondozott növények, akvárium, témához kapcsolódó könyvek, kísérletezéshez szükséges eszközök. A csoportokban levő természetsarkok tükrözik a gyermekek megfigyeléseit, tapasztalatait.

Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az udvar, kert gondozásához.

Óvodánkban ezek a tevékenységek, munkálatok szorosan összefüggenek a jeles napokkal, ünnepekkel és így sikerült kialakítanunk a helyi szokások évkörét, amely minden évben visszatérő szokássá vált (Állatok világnapja, Márton napi vásár, Luca nap, Advent, vadkarácsony, Madarak–fák napja, Föld napja, Húsvét stb.).

A néphagyományok, jeles napok leginkább tapasztalatokra és élményekre épülnek. Olyan élményeket élhetnek át a gyermekek, amelyek a szülőföldjükhöz, otthonukhoz kötik őket, s egy életre szóló örökséget kapnak.

A jeles napokat megelőző ráhangolódás, lehetőséget nyújt arra, hogy közvetlenebb kapcsolatot teremtsünk egymással és a családokkal. A jeles napok színesebbé tételével érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válnak a gyermekek. Ha örömet lelik ezekben az eseményekben, akkor maradandó, gazdag, szép élmény marad meg emlékükben.

Játékidőben is jelen vannak a természetes anyagok (fa, vessző, bőr, fonal, anyag, gyapjú, növények szárai, levelei, termései), melyek jelenléte készíti őket az alkotásra, miközben megismerik, megtapasztalják az anyagok tulajdonságait. Az anyagokkal való tevékenykedés közben fejlődik kézügyességük, alkotókedvük, kreativitásuk. A játékok készítése beágyazódik a mesébe, mondókázásba, énekbe, a mindennapok tevékenységébe.

Az udvari játékokat is kibővítjük hagyományápoló tevékenységekkel (népi játékok, népi dalos játékok, népi sportjátékok), melyekkel fejlődik a gyermekek érzelmi nevelése, közösségi érzése, zenei világa, anyanyelvi nevelése, mozgása. A sétákon, kirándulásokon lehetőség van



a népi időjósok, a természet, a környezet szépségeinek, érdekességeinek felfedezése közben.

Fontosnak tarjuk, hogy gyermekeink ismerjék meg a környékükön lévő nevezetességek (Tájház, fafaragó műhely és kiállítás, Falumúzeum, lovas tanyák) érdekességeit! Lehetőséget biztosítunk, hogy ismerjenek meg több régi mesterséget, táncoknál vegyenek részt a néptánc elsajátítása érdekében, ismerkedjenek meg népi hangszerekkel, azok készítésével, a népzene sajátos stílusával, új dalokkal.

Jeles napokon gyermekek, óvónők vagy vendégművészek előadásai maradandó élményt szolgáltatók minden jelenlévő számára.

A hagyományok a társadalom fejlődésével változnak, gyengülnek, sőt néhol el is tűnnek, de a néphagyományőrző szemléletben nevelt gyermekeink az óvodánkban érzelmileg gazdagabbak, hazájukhoz ragaszkodóbb emberré válhatnak.

Matematikai tartalmú tapasztalatok

A környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseire épülő tevékenység célja, a minket körülvevő világ mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.

Feladata a gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok–okozati összefüggések felismerése, megtapasztalása, a logikus gondolkodás megalapozása.

A matematikát beépítve, cselekedtetve, tapasztalatok útján, játékosan észrevétlenül kell „megtanítani”, megszerettetni. A matematikai érdeklődés felkeltésétől a gyermekek eljutnak a logikus gondolkodás megalapozásához.

Csoportszobáink minden kuckójában fellelhetőek, elsajátíthatók matematikai tapasztalatok.

A gyermekek barkácsolás közben térbeli viszonyokat tükröznek, tevékenységük folyamán tudatosodnak az ábrázolt formák közötti hasonlóságok és különbözőségek.

A zenei nevelés során a dal és mondóka ritmusának számlálhatósága, a páros táncok, a magas és mély hangok megkülönböztetése matematika tartalmat takar.

A testnevelés foglalkozáson a matematikai nevelésben megismert eljárásokat, kifejezéseket, térbeli irányokat gyakorolják.

Az irodalmi nevelés meséiben rejlő számosság, a mesefigurák formai, mennyiségi kifejeződése állandóan ébren tartja a matematikai tapasztalatokat, ismereteket, azok nyelvi formáját.



A gyermek legkedvesebb időtöltése, egyben alapvető tevékenysége a játék, amely lehetőséget biztosít matematikai tapasztalatszerzésre, gondolkodásfejlesztésre, spontán matematikai megnyilvánulásokra.

Apróbb munkatevékenységek is segíthetik a matematikai ismeretek gyakorlását.

A gyermek tevékenység közben szerzi tapasztalatait az őt körülvevő világról, összefüggéseket fedez fel, képességei fejlődnek, megtanul gondolkodni.

Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelje a gyermekeket, megismerve érdeklődésüket, képességeiket, előkészítse és megtervezze az egyénekre szabott fejlesztési területeket.

Pedagógiai munkánkat a „matematikai nevelés” terén a következő gondolatok szellemiségében végezzük:

- Szeressük a gyermekeket! – hisz a legfontosabb a fejlődésük szempontjából ez.
- Ismerjük meg őket alaposan! – e nélkül nem tervezhetjük fejlesztésüket tudatosan.
- A matematikát nekünk kell jól tudnunk! – legyen a mi fejünkben rend, így a gyermek fejében is azt tudunk tenni.
- Ne tanítsuk a matematikát, a mi feladatunk inkább a gyermekek játékos fejlesztése legyen! – ne csináljuk meg helyette a feladatait, de segítsünk!
- Minden ismeretszerzés természetes szituációban, játékban valósuljon meg! – engedjük, hogy kipróbálják magukat, biztosítsunk elég időt és helyet számukra!
- Olyan helyzeteket hozunk létre, amiben a gyermek próbálkozhat, kísérletezgethet, cselekedhet!
- Legyünk mindig értő figyelemmel a gyermekek iránt, segítsük át a nehézségeken!
- Mindig teljesíthető feladatot adjunk!
- A matematikában eszközhiány nincs! – minden betöltheti az eszköz szerepét csak „látni kell, nemcsak nézni”!
- Hagyjuk, hadd tévesszen! – hisz abból is csak tanulhatunk.
- Vegyük észre, ha a kisgyermek bajban van!

Ahhoz, hogy jól tudjuk a gyermekeket fejleszteni, szükség van problémahelyzetekre, amik előbb igazi kihívást jelentenek a gyermek számára, majd sikerélményt is. Ezek a helyzetek a nap folyamán „csak úgy” adódhatnak, de leleményes óvónők helyzetbe is hozhatják a gyermekeket a különböző játékos feladatokkal.



„Nem csak azért vagyunk felelősek, amit teszünk,
Hanem azért is, amit nem teszünk...”

2. 4. 2. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, mégiscsak egyik, meglehetősen szűk dimenziója, hiszen a vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Az ábrázolótevékenység célja nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, annak esztétikai értéke, hanem maga az örömteli cselekvés. A létrejövő "mű" csak mint jelzés – mint a gyermek gyakorlati ismeretének, érzelmi életének, kezűgyességének leképezése – kezelendő. E tevékenységi formában a rajzoláson túl törekednünk kell arra, hogy a gyermekeket sokféle anyaggal és technikai eljárással megismertessük! Ez arra is alkalmas, hogy a gyermek érdeklődését folyamatosan fenntartsuk. Az ábrázoló technikák – ha azokat szabad választás alapján bármikor használhatják a gyermekek – beépülnek a játékba, és kedvelt játéktevékenységként jelennek meg mindennapjaikban. Óvodánkban szabad polcon tartjuk az ábrázoláshoz szükséges eszközöket is, amelyek a gyermekek számára könnyen elérhetők, átláthatók. Ezzel is biztosítjuk a szabad választás lehetőségét. Ha a gyermek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek, technikák, minél több lehetősége épül be, a technikák gyakorlására, pontosítására – eleinte gyakorló játék szintjén – minél több ideje, lehetősége nyílik, előbb utóbb elér arra a technikai szintre, amikor "művei" kifejezővé válnak, tükrözik a világról szerzett ismereteit, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásait.

A nevelési cél a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása.



Ennek kibontakoztatásához elsődlegesen minél több, mélyreható – egyéni és közös – élményre van szükség, ami a vizuális bevésődést is pontosabbá teszi. Legyen mit tükröznie a rajznak! Ha a gyermek ismeretei bővülnek, azok hamarosan óhatatlanul megjelennek ábrázolásában is, saját hiányérzetét kielégítendő. Egy valamit kell „megtanítani”, mégpedig az eszközök használatának a módját! Minden esetben jól választott eszközökkel kell biztosítani, hogy a gyermekek életkoruknak, egyéni sajátosságaiknak figyelembevételével tudjanak fejlődni, találják meg az egyéni képességeikkel sikerélményt nyújtó „végeredményhez” használatos eszközöket! Az eszközök minőségére nagy gondot fordítunk, hiszen minőségi munkát csakis minőségi eszközökkel lehet létrehozni.

Feltétlenül hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Ebben csak akkor segíthetjük, irányíthatjuk, ha elakad, ha a gyermeknek van szüksége instrukcióra! A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával valósul meg. Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz, hiszen a gyermek is arra törekszik, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra. Azoknak hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésre készítetik, s ennek eredményei tükröződnek későbbi alkotásaiban. Így válik a vizuális önkifejezés "nyelvi" erővé, amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli. E tevékenység közben erősödik önkifejezése, esztétikai érzéke, pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról. Önbizalma is erősödik, hiszen ez az a tevékenység, amelyben nem lehet "rosszat" létrehozni.

Nagyon fontos, hogy a gyermek alkotó tevékenysége épüljön a játékra, kezeljük a játék egy formájaként, ami nem zárja ki azt, hogy – főleg a nagyobbakkal – szervezzünk néhány együtt alkotási alkalmat, ami lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek egymástól is inspirációt kapjanak!

2. 4. 3. VERSELÉS, MESÉLÉS

Az óvodai anyanyelvi, irodalmi nevelés (egymástól elválaszthatatlan), az óvodai élet egészét átható folyamat.

Cél a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.



Feladata az anyanyelv megismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése (mondóka, vers, verses–mese, mese, bábjáték, dramatizálás, drámajáték).

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének – melyet meghatároz a család szociokulturális háttere – , érdeklődésének megfelelő beszédhelyzeteket teremtsen és irodalmi alkotásokat válasszon. Az irodalmi anyagot úgy kell összeállítani, hogy tartalmazzon mondókát, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet is. A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásánál figyelmet kell fordítani a multikulturális nevelés megvalósítására is. A népi gyermekköltészet, a népi mondókák minden műfaji csoportja kedvelt óvodáskorban.

Jó, ha a napi tevékenység során többször is mondunk – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset. A mesélés, verselés, mondókázás mindennapossága segíti az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozását, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelését. A mesehallgatás gyakoriságával a gyermekeket a belső kép alakítására ösztönözzük. A belső kép készítése az indulatok, vágyak, szorongások feldolgozási módja is.

Óvodáskorban nagy jelentőségű a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl, hogy a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre és amellet, hogy érzéki–érzelmi élményeket ad, a kisgyermek mentálhigiénjének elmaradhatatlan eleme. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.



Fontos feladata az óvónőnek, hogy közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés), teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövéseire, befejezésére is! A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítője, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával. A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása segíti az önkifejező képesség fejlődését, gazdagodását. (Pl.: mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséből, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.)

2. 4. 4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

„...a zenével nemcsak zenét tanulunk. Az ének felszabadít, bátorít, gátlásokból, féltékenységből kigyógyít. Koncentrál, testi–lelki diszpozíciójn javít, munkára kedvet csinál, alkalmasabbá tesz, figyelemre, fegyelemre szoktat. Fejleszti a közösségi érzést. Kifejleszti a csírájában minden emberben meglévő zeneérzékét, ezzel megadja a műveltség alapját, amivel aztán szebbé, gazdagabbá teszi egész életét.”

Kodály Zoltán

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Óvodában a zenei nevelés a művészeti nevelés része, mely a gyermekek szép iránti nyitottságát, fogékonyságát, a zenei képességeinek fejlesztését elsősorban érzelmi alapon kívánja kibontakoztatni. A zene sajátos, áttételes módon hat a hangsúly, a hangmagasság, a hangszín, a tempó, a ritmus együttesével. E fizikai ingerekre az emberek belső lelki viszonyulással, érzelemmel reagálnak.

Óvodáskorban ezek az érzelmi reakciók dominálnak, de ezzel egyidejűleg az értelemre való hatásuk más képességek fejlődésében is megfigyelhető.



Az óvodai nevelés során a zenei képességek fejlesztésén túl kiemelten fontos célunk a zenét szerető és értő, egészséges lelkű, kulturált, boldog, kiegyensúlyozott emberré nevelés.

Az óvodai nevelés célja tehát, hogy a zenét megszerettesse a gyermekekkel, képessé váljanak annak befogadására, ápolására.

A közös éneklés, a játék örömeinek megéreztetése fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Fontos, hogy a gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket! A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztésére kiválóan alkalmasak a mondókák, gyermekdalok és a zenei készségfejlesztő játékok.

Alapvetően fontos célunk minél több közösségi élmény nyújtása énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.

Az óvodai élet minden tevékenységével az egész személyiséget igyekszünk fejleszteni, de a legfontosabb feladat, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal telítődjenek. A zenei nevelés élmény, játék, hangulatok és érzések közvetítése, hisz a nap bármely pillanatában énekelhetünk, mondókázhatunk, táncolhatunk.

A különböző készségek, képességek átfedik egymást. Egy megszabott feladat megoldása, megtanulása más tevékenység megtanulását is segítheti, vagy gátolhatja. Ez a transzferhatás. Azért fontos a tervszerűség, hogy a fejlesztő hatások segítsék egymást.

/Zenei szempontból különösen érdekes az agyi működésünk, hisz a két agyféltekénkből a bal oldali a világot a logikai gondolkodás alapján próbálja megismerni, míg a jobb agyféltekénk az ösztönös megérzés és a fantázia segítségével értelmezi a világot. A jobb oldal a „muzikális”, a dallamok felismerését biztosítja, a bal pedig a ritmusokat azonosítja, komponál. Így a két félteke a zenei tevékenységek alkalmával egyszerre és azonos intenzitással „dolgoztatja” agyunkat, tehát a zenélés–éneklés folyamatos agyi összerendezettséget igényel./

Az óvodai élet számtalan lehetőséget biztosít arra, hogy a zenei nevelés segítségével megelőzhesse a későbbi tanulási problémákat. Az énekes, dalos játékok számtalan spontán adódó lehetőséget rejtenek magukban. Észrevétlenül csiszolódnak a gyermek egyéb képességei is.

A zenei nevelés által az óvodai élet segítheti a vizuális és akusztikus figyelmet, a testséma fejlődését, a téri orientációt, a szerialitást, a vizuális, verbális, illetve akusztikus emlékezetet, a vizuomotoros koordinációt, amik a komplex tanulási zavarok megelőzését szolgálják.



Zenei nevelés feladatai

- Tiszta, egyöntetű éneklés – csak lassan, türelmesen és tapintattal fejleszhető.
- Hangszínhallás – sokféle hallható hang megfigyelése, ezek létrehozása /pl. természet, környezet, utca zörejei, emberi hangok és hangszerek hangjai/.
- Magas–mély érzékeltetése, ezek jelzése a térben függőleges irányban történik.
- Halk–hangos – a normál hangerőhöz viszonyítva érzékeltethető a különbség, térben vízszintes iránnyal jelezzük.
- Belső hallás – fejlesztésére vonatkozóan a zenei alkotókedvet (improvizálást) fejlesztjük, mely a problémamegoldó gondolkodással, a bátor kitaláló és felismerő-képességgel van összefüggésben.
- Dallamfelismerés – a zenei emlékezet fejlesztésére szolgál /pl. jól ismert dal, szöveg nélküli hangoztatása először kezdő, majd belső, befejező motívumról/.
- Dallambújtatás – egy jól ismert dalt hangosan kezdünk énekelni, majd jól érzékelhető jelre magunkban folytatjuk, újabb jelre ismét hangosan énekeljük.
- Motívum–visszhang játékok – zenei emlékezet, figyelem fejlesztésére szolgáló játék.

Ritmusérzék fejlesztése

A népi játékokban a dal és a játékos mozgás természetes módon alkot egységet.

Egyenletes lüktetés – a mondókák, énekek hangoztatása közben a játékos mozgás erősíti meg a lüktetés folyamatosságát. A gyermekekben azt a képességet kell kialakítanunk, hogy érezze a lüktetést minél hosszabb időn keresztül. /Pl. segítjük diótöréssel, ujjtapsal, s sokféle játékos mozdulattal./

Mondókák, dalok ritmusát csak akkor szabad kezdeni hangoztatni, amikor a gyermekek az egyenletes lüktetést már biztonsággal érzik, önállóan is bátran tapsolják, érzékeltetik. / A szünetet eltérő mozdulattal mutatjuk./

Az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása csak akkor alkalmazható, ha már külön-külön is magabiztosan érzik. /megfigyelés-, összehasonlítás-, megkülönböztetés és végül együtthangoztatás /

Tempóérezék – a gyors és lassú közötti különbség bemutatásához mindig éneklést és mozgást, tehát időbeli cselekvést használunk.



Tánc, mint mozgásforma az óvodában

- Térforma – változatos térformák bejárásával /pl. csigavonal, kígyóvonal, sorgyarapodó, kapus-játékok stb./ Ezzel a gyermekek tér- és formaérzékét fejlesztjük
- Páros mozgás, tánc – forgások, ugrások a társ kezét fogva fejlesztik a gyermek egyensúlyérzékét, segítik az összehangolt mozgásfejlesztést. Céltudatos mozgásfejlesztés, változatos mozdulatok kitalálása a hagyományos tánclépések mellett.
- Táncházi az óvodában – ismerkedjenek a gyermekek a táncházi muzsikával, az egyes tánclépésekkel, a sokoldalú mozgással fejlesztjük koncentrációképességüket is.
- A népzene, a néptánc a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet megalapozását is kiválóan szolgálja.

Zenehallgatás

- Régi, értékes népdalaink bemutatására számtalan lehetőség adódik az óvodai élet során, ezek megszerettetése kiemelten fontos feladatunk. /Mindig az értéket kell közvetítenünk a gyermekek felé./
- A műzene hallgatása nagyon alapos, átgondolt tervezést kíván, fokozatos bevezetést igényel, amivel meghitt, ünnepélyes hangulatot teremthetünk.

Hangszerek

A ritmushangszerek sokfélesége, könnyű használata nagyban segíti a gyermekek egyenletes lüktetés és ritmusérzékének fejlesztését.

Törekszünk saját maguk által készített ritmushangszerekkel színesíteni, motiválni a gyermekeket./Pl.: diókasztanyetta, sajtos doboz–csörgő /

A hangszerek nevének ismerete, megszólaltatásuk módja, hangjának, hangszínének felismerése is fontos feladat.



2. 4. 5. A TRADICIONÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTHATÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK

Mozgásfejlesztés

- nagymozgások fejlesztése (pl. séta, kirándulás, hosszúság mérése lépéssel, ugrással, dalos játékok stb.);
- finommotorika fejlesztése (pl. sütés, főzés, kertápolás, applikációs képek összerakása, hógolyógyúrás, építés, ábrázolási technikák, területmérés lefedéssel);
- Szem–kéz koordináció fejlesztése (pl. babaöltöztetés, ütőhangszerek használata, magasságmérés építéssel, öltözködés, zöldségaprítás, virágültetés);

Testséma fejlesztés

- testrészek ismerete (pl. tükör használat, orvosos játék, mondókák, táncos mozdulatok, sarok koppantás, emberábrázolás stb.);
- meghatározott testrészekre koncentráció (pl. szánkózás, homokozás, öltözködés, "Tüzet viszek" dalos játék, ujjal való festés, tenyérimpró stb.);
- testfogalom fejlesztése (tudatos ismerete a testrészeknek).

Percepció fejlesztése

- vizuális időrendiség felismerése (pl. "Rakd sorba", mese képeinek sorba rendezése időrend szerint stb.);
- különböző alakok, formák megismerése ("Mi változott meg?", halmaz képzés stb.);
- vizuális memória fejlesztése (pl. munkafeladatok utánzása, "Mi változott meg?", emlékezet utáni ábrázolás, emlékezet után minta kirakása stb.);
- térpercepció fejlesztése (tér bemozgása játék, foglalkozás közben stb.);
- taktilis csatorna fejlesztése a vizualitás kizárásával ("Keresd a kezdetet!", tapintott tárgy szóbeli jellemzése stb.);
- hallási észlelés fejlesztése (pl. állathangok felismerése, utánzása, hangszerek hangjának felismerése, dalos játékok, természet hangjai stb.);



- keresztcsatornák fejlesztése (pl. közlekedési játék: "Csukd be a szemed, mondd meg, mi ment el melletted?" mozgáskor elmondása szóval, tapintott tárgy szóbeli jellemzése stb.).

Verbális fejlesztés

Természetes módon a kommunikáció, az anyanyelvi és irodalmi nevelés célja és egyben eszköze is a verbalitás. Szóbeli kifejezése minden tevékenységnek, élménynek a gyermek természeti és tárgyi környezete kapcsolatában, illetve minden tradicionális nevelési terület természetes kiegészítője.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- testi,
- lelki
- szociális érettség.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége



van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,



- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakember segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint. A speciális szakember bevonását óvodánk vállalja az érintett gyermekek részére. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VIII. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Célunk, hogy az óvoda rendelkezzen a nevelési programjában meghatározott feladatai ellátásához szükséges feltételekkel, eszközökkel, valamint az esztétikus környezet megteremtése, ahol a gyermek jó hangulatú, nyugodt légkörben töltheti el napjait.

Feladatunk a közegészségügyi előírásoknak, tűzvédelmi, egészségvédelmi és munkavédelmi követelményeknek megfelelő, az eltérő pedagógiai elveket is figyelembevevő, a gyermek méreteihez, a felnőttek munkavégzéséhez igazodó eszközök biztosítása.

Feladatunk továbbá, hogy pedagógiai–szakmai felszerelésünk feleljen meg a minimális követelményeknek! Biztosítani kell az óvoda nevelési céljában megfogalmazottaknak megfelelő, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának eredményességét biztosító sokféle tevékenységre alkalmas eszközöket!

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Helyiségek	Óvodánként megfelelő
Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	Óvodánként, gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint megfelelő
Tisztálkodási és egyéb felszerelések	Csoportonként, felnőtt és gyermeklétszám szerint megfelelő



A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök	Óvodánként megfelelő
A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével, illetve gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben
Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei	Gyermekcsoportonként és a gyermekek létszámának megfelelő
Egészség-és munkavédelmi eszközök	Telephelyenként megfelelő



ÉRVÉNYESSÉGI RENDELETEK

A Nefelejcs Program az óvodavezető jóváhagyása után, 2013. év szeptember hónap 1. napján lép hatályba.

A helyi nevelési program módosításának kötelező indoka:

- törvényi jogszabályváltozás;
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás.

Lehetséges indoka:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése;
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása;
- a helyi nevelési program nem kötelező módosítását – a vezetőknek benyújtott írásbeli előterjesztés után, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatásával – kérheti a Közalkalmazotti Tanács elnöke, mint döntés előkészítő és érdekegyeztető fórum képviselője.

A helyi nevelési program nyilvánossága:

- minden csoportban megtalálható;
- egy példány a bejáratnál van kihelyezve;
- egy példány az óvodavezető irodájában található meg;
- az óvoda honlapján megtekinthető.



ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. A Csemői Nefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját a Szülői Szervezet véleményezte és elfogadásra javasolja.

Csemő, 2013. augusztus 26.

SZMK vezetője

2. A Csemői Nefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját a Közalkalmazotti Tanács véleményezte és elfogadásra javasolja.

Csemő, 2013. augusztus 26.

KT elnöke

3. A Csemői Nefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját a Környezeti munkaközösség véleményezte és elfogadásra javasolja.

Csemő, 2013. augusztus 26.

Munkaközösség-vezető

4. A Csemői Nefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját a Hagyományörző munkaközösség véleményezte és elfogadásra javasolja.

Csemő, 2013. augusztus 26.

Munkaközösség-vezető



5. A Csemői Nefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját az Egészségmegőrző munkaközösség véleményezte és elfogadásra javasolja.

Csemő, 2013. augusztus 26.

Munkaközösség-vezető

6. A Csemői Nefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület véleményezte és elfogadja.

Csemő, 2013. augusztus 26.

A nevelőtestület képviselője

7. A Csemői Nefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját az óvodavezető 2013/1. számú határozatával jóváhagyja.

Csemő, 2013. augusztus 26.

Óvodavezető

